نازناوی ناشایستە لەسەر خێزان و کاریگەرییە کۆمەڵایەتییەکانی

لەکۆمەڵگەی کوردی و کۆمەڵگەکانی ڕۆژهەڵاتدا زۆرجار ناووناوبانگ و نازناو(لەقەب) بەتایبەتیش ئەگەر ناقوڵا و ناشایستە و ناخۆش بوو، دەبێتە مایەی برینداربوونی هەستی مرۆڤەکان، خستنە پاڵی ئەو نازناوانە کە ڕەنگە هیچ پێوەندییەکی بەکەسێتی ئەو تاکەوەش هەر نەبێت، بەڵکو وەك نازناوێك لەخێزان و بنەماڵەوە بۆی مابێتەوە، ئەم نازناوانە مەرج نییە بەهۆی کاری باشەوە بن، بەڵکو هەندێکیان دەرەنجامی کار و ڕووداو و بەسەرهاتی خراپەوە بن کە بەڕاستی دەبنە ڕێگر لەبەردەم ژیانی کۆمەڵایەتی و زۆرجاریش پێکهێنانی خێزان بەتایبەتیش بۆ کچان. لەم ڕاپۆرتە لایەنە کۆمەڵایەتییە خراپەکانی نازناو و ناولێنانی ناشایستە دەخەینەڕوو، هاوکات بێ تاوانی کچ لەم مەسەلەیەدا ڕوون دەکەینەوە:

(ئاورینگ حەمەفەرەج)ی فەرمانبەر بۆچوونی وایە، تاکی کوردی قوربانیدەری ئەو نازناوە هەڵانەن کە هیچ پێوەندییەکی بەکەسێتی ئەو کەسەوە نییە بەتایبەت کچ، زۆرجار پرۆسەی هاوسەرگیری کچ لەسەر ئەو مەسەلەیە هەڵوەشاوەتەوە، لەخێزانێکدا ئەگەر باوك یان دایك یان هەر ئەندامێکی ئەو خێزانە کارێکی خراپ ئەنجام بدات، دەبێتە نازناوێکی خراپ، کە هیچ گوناهێکیشی نییە بۆچی دەبێت ببێتە ڕێگر بۆ کچ یان هەر ئەندامێکی ئەو خێزانە.

(ژیوار جەزا)ی قوتابی زانکۆی سلێمانی، کۆلێژی ئەندازیاری دەڵێت: ئێمە وا دەڕوانین کە ئەگەر کەسێك کارێکی نالەباری کرد، ئیدی ئەمە پەروەردەی خێزانەکەی بەرەو ئەو ئاقارەی بردووە، بەڵام بیرلەوە ناکرێتەوە کە تاك کاتێك لەخێزان دەردەچێت ڕووبەڕووی شتە جیاوازەکانی دەوروبەر دەبێتەوە و لەژێر کۆنترۆڵی خێزاندا نامێنێت، بۆیە دەکرێت لەژیانی ڕۆژانەیدا تووشی کارێکی هەڵە و خراپ بێتەوە، ئەمە چ پێوەندییەکی بە خوشك یان برا یان دایك و باوکەوە هەیە، لەکاتێکدا خێزانەکەیان دڵخۆش نین بەو کارە، بۆچی دەبێت ئەوان باجەکەی بدەن.

(ئارام جەمال) وەک ڕووناکبیر و نووسەر، باس لەبیر تەسکی تاکی کورد دەکات، کە ئەنجامدانی کار دەرهاویشتەی بیرکردنەوە و تێڕوانینی ئەو کەسەیە بۆ کارەکە، نەك پەروەردەو پێگەی خێزانی، لەوکاتەی مرۆڤ کارێك دەکات بیر لە دەرەنجامەکانی ناکاتەوە، لەکاتێکدا خوشکەکەی لەکاتێکی هەستیاردا تووشی ئەو حاڵەتە دەبێتەوە کە بۆچی براکەی ئەو کارە نالەبارەی کردووەو ئێستا کاریگەری لەسەر داهاتوو و ژیانی ئەو دەبێت؟ یاخود بەپێچەوانەوە کچێك هەڵەیەك دەکات، براکەی ببێتە گوناهبار، بۆیە با ئێمە ڕوونتر سەیری دەرەنجامی کارەکان بکەین و پەیوەست نەبین بەناوی بنەماڵەو ڕەفتارو کەسایەتی ئەو خێزانە، بەڵکو تەنیا خودی کەسێتی ئەو کەسە وەربگرین و قبوڵی بکەین.

(ژیان والی) مامۆستا دەڵێت: وەك خۆم زۆر گرنگی بەناوی بنەماڵە دەدەم، تەنانەت لەژیانی خۆم جێبەجێم کردووە، چونکە ئێمە لەم کۆمەڵگەیەدا دەژین نەك کۆمەڵگەیەکی کراوە کە ئەو نازناو و قسانە قبوڵ نەکەن و بەهەند وەرینەگرن کە لەسەر خێزانی ئەو کەسە هەیە، ئەگەر لەگەڵ کوڕێکدا هاوسەرگیری بکەم کە خێزانەکەیان هەر ئەندامێکیان بێت نازناو یان کارێکیان کردبێت، وەك بۆ نموونە ڕاو و ڕووت یا دزی یا هەر کارێکی ناشایستە و نابەجێ، ببێتە مۆرکێکی ناشیرین پێیانەوە، چۆن بتوانم ژیانی لەگەڵدا بەسەربەرم، ترسم لەقسە توندەکانی کۆمەڵگەیە، کە هەمیشە بەدواتەوە دەبن و لەداهاتوودا وەك میراتێك بۆ نەوەکان دەمێنێتەوە.

لەبەرامبەر هەموو ئەو بۆچونانەدا لەڕووی لێکدانەوە دەروونی و کۆمەڵناسییەکەوە، خاتوو(میهرەبان جەلال) دەڵێت: مرۆڤ کاری هەڵەی لێدەوەشێتەوە، بەو مانایەی ئەگەر کارێکی خراپی بەئەنجام گەیاند مانای ئەوە نییە دوو هێڵی ڕاست و چەپ بەسەر هەموو ژیانی خۆی و خێزانەکەیدا بهێنرێت، بەڵام لەم کۆمەڵگەیەدا تەنانەت ئەگەر باپیرەشی کارێکی کردبێت و بووبێت بە نازناوی ئەو خێزانە، نەوەکانی باجەکەی دەدەن و کاریگەردەبن پێی. مرۆڤ هەمیشە دەگۆڕێت و بەهەڵەکانیدا دەچێتەوە.

زیاتر لەم لایەنەدا کچ دەبنە قوربانیدەر، لەکوردیدا دەڵێن: (دایك ببینە کچ بخوازە) ئەم پەندە ڕاستە، بەڵام ئەگەر دایك خراپ بێت، مەرج نییە کچەکەشی بەو شێوەیە بێت. فراوانتر بیربکەینەوە، پێدەچێت بەهۆی بارودۆخێکەوە دایکی تووشی هەڵەیەك بووبێت، ئیتر ئەمە بووبێتە بەرنامە و کچەکەشی بەهەمان شێوە بێت، لەئێستادا پێوەندییە کۆمەڵایەتییەکان فراوان بوون و تائێستاش هەوڵی خۆ ڕۆشنبیرکردن دەدات، بۆیە هیچ کەسێك بەرپرس نییە لەکەسێتی کەسانی خێزان و دەوروبەر.

ناکرێ منداڵ بکرێتە قوربانی ململانێی نێوانی ژن و مێرد

منداڵ کە دیاری و نیعمەتێکی خوداییە و درێژە پێدەری ژیان و بوون و کەینونەی مرۆڤە، کەچی هەر ئەو منداڵە رەنگە بکەوێتە دۆخێکەوە کە لەرووی سۆز و ئینسانییەتەوە ببێتە مایەی بەزەیی پێهاتنەوە ئینجا لەگەڵ ئەوەی کە جاری وا هەیە ژن و مێرد، کە لە منداڵبوون وەزەحمەت دەکەون، دنیایەك مەشەقەت و دژواری ببینن، کۆڵێك پارە و پول خەرج بکەن هەر بۆ ئەوەی منداڵێکیان ببێ، کە منداڵیش دێتە سەر دنیا بێئاگا لەوەی رەنگە ناکۆکی نێوان دایك و باوکەکەی ببێتە هۆی سەر گەردان بوونی . ئەمە دۆخێکی ئینسانی هە ست بزوێنە و دەبێ رێگە لە حاڵتە بگیرێت . هەر لەبەر ئەوەشە (فقهاء)ی یاسا هەوڵیان داوە کە ئەو جۆرە منداڵانە لەم جۆرە حاڵەت و دۆخانە بپارێزن . جاری وا هەیە کاتێك ژن و مێرد دەکەونە نێو ناکۆکییەوە و ناکۆکییەکەیان دەکێشێتە سەر تەڵاق و لێکجیابوونەوە، منداڵەکەیان دەکەنە ئامرازی دژایەتی کردنی یەك . ئینجا یا ئەوەتا ژنەکە منداڵەکە زەوت دەکات و ناهێڵێ باوکەکە منداڵەکەیی ببینێ، یان بە پێچەوانەوە، کە ئەمەش رێك پێچەوانەی یاسایە . چونکە هەر دوولای ناکۆك دەبێ لەوە بگەن کە سیستمێك هەیە لە یاسادا پێیدەگوترێ سیستمی گشتی (النظام العام) واتە شتێك کە پێچەوانەی یاسا و رێسای گشتی بێت قەدەغەیە و رەتدەکرێتەوە .جا قەدەغە کردنی دایك یا باوك لە بینینی منداڵ لە لایەن هەر یەکێکیانەوە بێت، پێچەوانەی سیستمی گشتییە و یاسا رێگەی پێنادات . ژن و مێرد ئەگەر وازیشیان لە یەك هێنا بەڵام ناتوانن منداڵیان لە یەك قەدەغە و حەرام بکەن . ئەوە حاڵەتە رۆژانە لە دادگاکاندا دەبینرێت کە دایك هەبوە هەموو شتێکی کردووە هەر بۆ ئەوەی مێردەکەی کە تەڵاقی داوە، نەتوانێ منداڵەکەی ببینێت . راستە بەخشینی منداڵ بە یەکێکیان بە پێی تەمەن و بارودۆخ و کۆمەڵێك هۆکارەوەیە و منداڵ چەند بچووکیش بێت ئەوەندە دایك مافی لە باوەش گرتنی زیاتری هەیە، بەڵام جاری واش هەیە، منداڵ زۆریش بچووکە کەچی یاسا دایکەکە بێبەش دەکات لە دایەنی کردنی، ئەوەش دادگا خۆی هۆکارەکان بەپێی یاسا دیاریدەکات و هەڵدەسەنگێنێ . جاری واش هەیە پیاو لە رقی ژنەکەی کە تەڵاقی داوە یا لە بێویژدانی و بێبەزەیی و کەمتەرخەمی خۆی، یا ژنێکی تری هێناوە بە هاندانی ئەو ژنە تازەیەی، ئامادە نییە بژێوی منداڵەکەی بدات . لێرەدا یاسا بەزۆرەملێ ئەو ئەرکە بە سەر ئەوە پیاوەدا دەسەپێنێ و ناچاری دەکات کە بژێوی منداڵەکەی بدات . هەموو ئەوانە بۆ ئەوەیە تا وەکو مافی ئەو منداڵە بپارێزرێ و، خودی منداڵەکەش لە هەر جەور و ستەمێکی دایك وباوکی بپارێزرێت چونکە منداڵ هەتا گەورە دەبێت ئەمانەتێکە بەسەر دایك و باوکییەوەیە، پێویستە هەقی ئەو ئەمانەتە بە جوانترین شێوە بدرێت و یاساش وەك رێکخەری پەیوەندییەکان و بەدیهێنەری داد وەدادپەروەری و پاراستنی مافەکان، ئەم ئەرکە دەخاتە ئەستۆی دایك و باوك ئەم مافانەی منداڵیش دەپارێزێت . بۆیە زۆر بەلامەوە گرنگە، کە دەزگاکانی راگەیاندن و پارەزەرانیش هەوڵبدەن ئەو هوشیارییە یاساییە لە ناو چین و توێژەکانی کۆمەڵ بڵاو بکەنەوە کە منداڵ ئەمانەتێکە لە ئەستۆی دایك و باوك، هەوڵنەدەن بیکەن بە سووتەمەنی ناکۆکییەکانیان و ستەمیان لێبکەن و لە مافەکانیان بێبەشیان بکەن . ئەوان دەتوانن لێکجیا ببنەوە و ژیانی تازەیان دەستپێبکەنەوە، بەڵام ناکرێ لە منداڵەکانیان جیاببنەوە، ئەوان بەشێکن لە جەستەی دایك و باوك، ئەدی لە خۆڕا نەوتراوە منداڵ جەرگی دایك و باوکییەتی.

دادوەر : عەدنان حەسەن دەلۆ

بەرپرسی فایلی کۆمەڵایەتی: کامەران جەلال.. بۆبابەت و سەرنجەکانت پەیوەندی بکە :
Mobile: 07504944607 Email: komelayeti@gulan-media.com

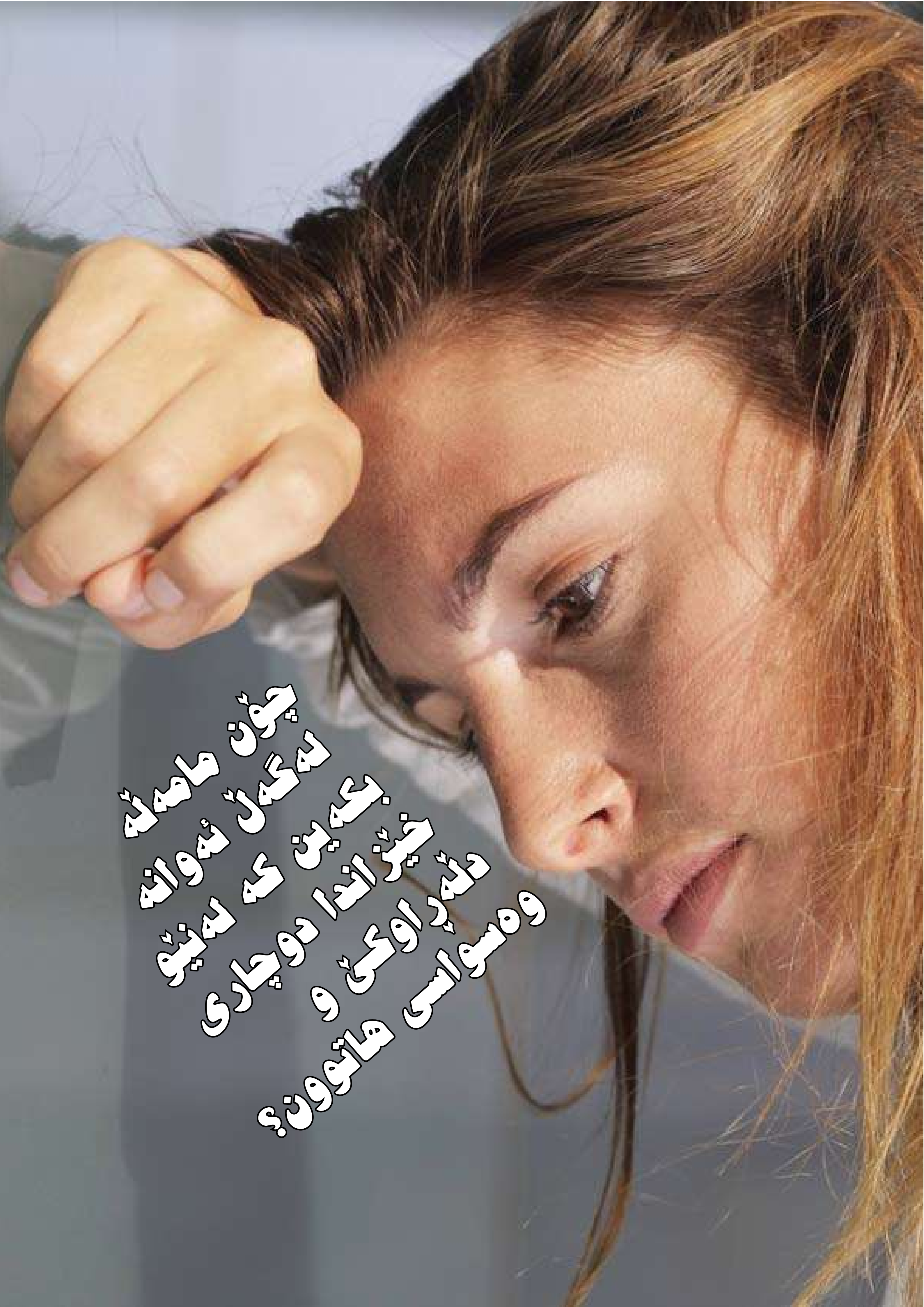
چۆن مامەڵە
لەگەڵ ئەوانە
بکەین کە لەنێو
خێزاندا دوچاری
دڵەڕاوکێ و
وەسواسی هاتوون؟

وەسواسی یان بەکوردییەکەی دڵەڕاوکێ وەك زۆربەی نەخۆشییە دەروونییەکانی تر چەندین گریمانەو لێکدانەوەی بۆ کراوە، هەندێك لە زاناکان لەسەر ئەو بڕوایەن وەسواسی لە ڕێگەی لاسایکردنەوە لە باوانەوە بۆ وەچەکانیان دەگوازرێتەوە، بەڵگەشیان ئەوەیە کە زۆربەی ئەندامانی ئەو جۆرە خێزانانە تووشی مەراق و وەسواسی دەبن. زۆرجاریش هۆکاری بۆماوەیی ڕۆڵی دەبێ لە گواستنەوەی ئەم نەخۆشییە. هەندێکیش لە زانایانیش هۆکاری ئەم نەخۆشییەیان پابەندی پێکهاتەی دەروونی تاکەکان کردوون. بەهەرحاڵ، هۆکارەکان هەرچییەك بن، بوونی کەسانێکی وەها لەناو خێزاندا کێشەیەکی ئاڵۆزە بۆ ئەندامانی ئەو خێزانە. لەم ڕیپۆرتاژەدا هەوڵدەدەین ئەم کێشەیە بخەینە بەر باس...

سەرتا تریفە ئامانج تەمەنی ١٦ ساڵەو لەو بارەیەوە دەڵێت: کە منداڵ بووم دایکم ئەم گرفتەی هەبوو، تا کۆتایی نان خواردن چەندین جار لەسەر سفرە دەمانێرێتەوە بۆ دەست شۆرین، چونکە ناتوانێت دڵنیابێت لەوەی کە من و خوشك و براکانم دەستمان خاوێن بێت. لەگەڵ ئەوەش هەمیشە کێشەی هەیە لەگەڵ باوکم لەسەر پاك و خاوێنی. ئەگەر چی چەندە خەریکی ماڵ و خۆمان بین ئەو بەهیچ جۆرێك لێمان رازیی نابێت.

ئەم کێشەیەی دایکم زۆربەمانی بێزارکردووە، خوشکە گەورەکەشم هەمان کێشەی دایکمی هەیە زۆرجار پێیدەڵێین کەئەمە گرفتە هەوڵبدات لە خۆی بکاتەوە، بەڵام ناتوانێت و هەمیشە لە گوماندایە لەو شتانەی کە بەریدەکەوێت ئیتر هەرشتێك بێت.

گرنگیدانی زۆر بەتەندروستیی خوود یەکێکی ترە لە نیشانەکانی وەسوەسیی. زور چوونە لای دکتۆر و زۆر هاوارکردن لە ئازار هەرچەندە هەوڵبدرێت و بەوەی بگەیەنیت کە ئازارەکە ئەوەندەش نییە، بەڵام ئەو دەیسەپێنێ بەسەر خۆیدا کە نەخۆشێکی زۆر بەئازارە.

ئاری ئەبوبەکر تەمەن ٢٣ ساڵە و ماوەی چەند مانگێکە نەشتەرگەریی کردووە. بەڵام هەستێکی زۆر ناخۆشیی تووش بووە و دەڵێت «لە دوایی نەشتەرگەریەکەمەوە وا هەست دەکەم، ئازارەکەم زیاد دەکات چەندین جار سەردانی دکتۆرم کردووە، بەڵام دڵنیایە لە باشی تەندروستیم. لەم ماوەیەدا چوومە لای دکتۆرێکی دەروونی ئەو پێوتم کە تووشی دەردی واسواسیی بووم و هیچ گرفتێکی ترم نییە. ماوەیەك باش دەبمەوە دواتر وام لێدێتەوە ناتوانم خۆم لەو گرفتە بهێنمە دەرەوە، بەتایبەت ئەو کاتانەی کە بیر لە نەشتەرگەرییەکە دەکەمەوە، چونکە پێش ئەوەی ئەو نەشتەرگەرییە بکەم زۆر دەترسام لە نەشتەرگەری، هەربۆیە تووشی گرفتی دەروونیش بومەوە، ئەگینا پێشتر باوەڕم بەوە نەبوو کە تووشی دڵەڕاوکێ و واسواسیی ببم.

هەندێکجار کارەساتە دڵ تەزێنەکانیش هۆکارێکن بۆ ئەوەی مرۆڤ تووشی واسواسیی بکەن لە ڕێگەگرتن و بە پاساوی ڕوونەدانەوەی ئەو ڕووداوە، بۆیە دوای لەدەستدانی ئازیزێکیان هەمیشە لە کەسەکانی تر دەپرسنەوە، بەتایبەت دایکان و باوکان. لەو بارەیەوە مەریەم محەمەد کە پێشتر دوو منداڵی مردووە دەڵێت: لەدوای لەدەست دانی شەهێنی کچم و سەروەری کوڕم کە باکارەساتی ئۆتۆمبێل لە ناوچوون، ئیتر لەو ساوە تا ئێستا توانای ئۆقرە گرتنم نەماوە، بە رۆژ بەو حاڵەوە دەمێنمەوە تا شەوانە هەمووان دێنەوە ناو ماڵ. هەر جارێك کە لەدەرگا دەدرێت، وا هەست دەکەم هەواڵێکی ناخۆشم پێدەگات، بۆیە لە جێگەی خۆم رادەچنم و دەمودەست ئۆقرەم لەبەر دەبڕێت، ئاخر ئازارێکی هێندە بە سوێم چەشتووە نامەوێت جارێکی تر دووبارە بێتەوە. بۆیە هەمیشە داوا لە منداڵەکان دەکەم کە ئەوەندە نەچن بۆ شوێنی دوور کە دەشچن هەتا دێنەوە ئیتر من شێت دەبم سەد تەلەفۆن دەکەم، سەد پرسیارم لا دروست دەبێت. بەهۆی ئەم گرفتە دەروونییەوە منداڵەکان چەندین دکتۆریان پێکردووم ماوەیەك باش دەبم بەڵام دوای ماوەیەك دیسان واملێدێتەوە. تەواوی منداڵەکانم بێزار کردووە بەم گرفتەمەوە.

پسپۆرانی تەندروستی ڕێنمایی خێزانەکان دەکەن لەوەی زۆر بەباشیی ئاگایان لەباری دەروونی ئەو کەسانە بێت کە تووشی وەسواسیی بوونە و ئاگاداریان دەکەنەوە کە بەهیچ جۆرێك هەوڵنەدرێت گاڵتەیان پێبکرێت و دڵیان رابگیرێت و هیچ کات بەتەنیا بەجێیان نەهێڵن، چونکە تا بەتەنیا بن زیاتر فشاری دەروونی زیاتریان بۆ دێت.

هەر لەو بارەیەوە پزیشکی شارەزا لە بواری نەخۆشییە دەروونییەکان شەهلا فەتاح ئاگاداری ئەو خێزانانە دەکاتەوە کە کەسێکیان هەیە دووچاری دڵەڕاوکێ و وەسواسی بووینە کە: باشترین چارەسەر بۆ ئەو جۆرە کەسانە ئەوەیە کە بە زووترین کات سەردانی پزیشکی پسپۆریان پێبکەن بۆ ئەوەی هەرچی زووترە بتوانرێ دەستنیشانی نەخۆشییەکەیان بۆ بکرێت و سەرچاوە و هۆی نەخۆشییەکەیان بۆ بدۆزرێتەوە، تاوەکو بتوانرێ چارەسەری پێویست و وردی بۆ دابنرێت. چونکە جاری وا هەیە دڵەڕاوکێیەکە سووك و سادەیە پێویستی تەنیا بە چەند ڕێنماییەکی پزیشکی هەیە، جاری واش هەیە ئەگەر زوو چارەسەری بۆ نەکرێت رەنگە لێی پیس بکات و تەواو حاڵی تێکبدات و پێویستی بە خەواندن هەبێت لە نەخۆشخانە و بخرێتە ژێرچاودێری و چارەسەری پزیشکی درێژخایەن.

هاوڕێیەتیەک داهـ

هەمووکەسێك لەژیانی خۆیدا هەوڵ دەدات کەسێك بکاتە هاوڕێی خۆی کە دڵسۆز و بەئەمەك بێت، لەرۆژگاری ئێستاماندا دۆزینەوەی ئەو کەسە مەحاڵە، چونکە هەمیشە مرۆڤەکان بەگومانەوە لەیەکتر دەڕوانن، گومانی تێدا نییە دەرەنجامە نێگەتیڤەکان وایکردووە ئەو متمانەیە بەرەو کاڵبوونەوە بچێت. ئەوەی لەژیانی (شاخەوان)دا دەیبیستین هیچی کەمترنییە لەژیانی کچێك کەتووشی کاری خراپ دەبێت، چونکە تووشی حاڵەتێکی دەروونی وابووە وەك خۆی دەڵێت چارەسەرکردنی ئەستەمە:

وەرگرتنی لەزانکۆ

شاخەوان، لەکاتێکدا قوتابی پۆلی شەشی ئامادەیی بووە کەسێکی جددی بووە، زانیویەتی چۆن کاتەکانی بۆ خوێندن و خوێندنەوە تەرخان بکات، ئەمەش وایکردووە نمرەیەکی باش بەدەست بهێنێت و لەیەکێك لەکۆلێژەکان وەربگیرێت. خوێندن هەموو ئاواتێکی بووە، بەڵام کە دەگاتە زانکۆ سەرجەم ئاواتەکانی پێچەوانە دەبنەوە، وەك خۆی ئاماژەی پێدەکات هەرگیز چاوەڕێی ئەوە نەبووە کە بۆی هاتۆتە پێش.

شاخەوان دەڵێت: کەچوومە زانکۆ حەزم دەکرد کەسێك هاوڕێم بێت بەمانای وشە هەڵگری وشەی هاوڕێیەتی بێت، یەکەم رۆژی چوونم بۆ زانکۆ لەبەشی تۆمارگەی زانکۆ بەهۆی کارەکەمانەوە کەوتمە قسەکردن لەگەڵ کوڕێکدا کەناوی رزگار بوو، لەدوای گفتوگۆ زانیم لەهەمان ئەو بەشەیە منیش لێی وەرگیراوم، رزگار ئەو کوڕە بوو هەموو ژیانی منی فەوتان.

رزگارپێشترلەپەیمانگابوو، لەبەرئەوەی لەیەکەمەکان بووە لەزانکۆ وەرگیراوە، کە ئەمەی باس کرد زۆر دڵم پێی خۆش بوو وتم هاوڕێیەتی کەسێکی زیرەك و جددی دەکەم، ئیتر لەورۆژەوە بووینە هاوڕێ و رۆژانە زۆربەی کاتەکانمان بەیەکەوە بەسەر دەبرد، بەڵام رزگار رۆژانە دوای تەواوبوونی

وانەکانمان نەدەرۆیشتەوە هەر لەزانکۆ دەمایەوە، پێم دەوت ئەمە کارێکی باش نییە دەیکەیت، چونکە کاتەکان هەروا بەخۆڕایی دەڕوات. ئەم قسانەی من بێسوود بوو، تارۆژێك بەمنی وت تۆ بۆچی زوو دەڕۆیتەوە؟ ڕۆژێك لەگەڵمدا بمێنەرەوە بزانە دوای دەوام چەند خۆشترە تا کاتی دەوام!

شاخەوان دەڵێت: وتنی ئەم قسەیە زۆر سەیر بوو، دەمویست بزانم بۆچی خۆشترە؟ لەبەرئەوە بڕیارمدا منیش بمێنمەوە.

مانەوەم لەگەڵ ڕزگاردا لەکۆلێژ بۆدوای کۆتاییهێنانی دەوام:

ڕۆژێك لەدوای تەواوبوونی وانەکان لەزانکۆ مامەوە، ڕزگار وتی: شاخەوان تۆزێکی تر هەندێك برادەرم هەیە پێتی دەناسێنم و دوایی دەچینە دەرەوەی زانکۆ!

لەکافتریا دانیشتبووم کە برادەرەکانی هاتن، دوو کچ و کوڕێك بوون، لەدوای یەکترناسین وتیان بابڕۆین، وتم ڕزگار بۆ کوێ دەچن؟ وتی تۆ وەرە و حەقت نەبێت. منیش لەگەڵیاندا ڕۆیشتم چووین بۆ پارکی ئازادی، لەوێ زۆرمانەوە تا ئێوارەیەکی درەنگ، زۆر هەستم بەشەرم و دڵەراوکێ دەکرد، چونکە باسی هەندێك بابەتیان دەکرد هەرگیز لەژیانمدا گوێم لێیان نەبووە، پێم وتن دەبێت من بڕۆم زۆر درەنگ بووە.

لەبەرئەوەی لەخێزانەکەماندا هەمیشە لێپرسینەوە هەبووە، باوکم زۆر تووڕە بوو کە تائێستا نەهاتوومەتەوە و لەهەمان کاتدا پرسێکم نەکردووە، پەشیمان بووم لەوەی لەگەڵیاندا ڕۆیشتم، لای خۆم بڕیارمدا جارێکی دیکە نەچمەوە.

چۆن کەوتمە هەڵەوە

ڕزگار بۆ ڕۆژی دوایی پێی وتم شاخەوان پێیت خۆش بوو ئەوکەسانەت ناسی؟ هەست دەکەم تۆ کەسێکی شەرمنیت، پێمخۆشە کەمێك کراوەتر بیت، وتم نا سوپاس حەزم لەو جۆرە کەسانە نییە و پەشیمانم، من ئەمەم وتوو، ڕزگار: وەڵامی دامەوە و وتی تۆ هەڵە دەکەیت ئەوانە کەسی باشن و دەستی کرد بەوەسفکردنیان، ئەوەندەی تر قەناعەتی پێکردم هاوڕێیەتیان بکەم، ئەمە یەکەم هەنگاونانم بوو بەرەو هەڵدێربوون.

ئیتر لەمەوە وام لێهات لەگەڵ دایك و باوکمدا درۆ بکەم و هەرجارەی شتێکیان پێ بڵێم، چونکە نەمدەتوانی وازیان لێبهێنم، ئەوەشم بەلاوە سەیر بوو لەگەڵ هەموو ئەو کارە خراپانەی ڕزگار دەیکردن، کەچی لەخوێندندا زۆرباش بوو، بەڵام من تەواو دواکەوتووم و کۆنترۆڵی خۆمم لەدەستدا. ڕۆژانە دوای دەوام لەگەڵ یەکێك لەهاوڕێ کچەکانمدا دەچووینە دەرەوە بۆ ئەو شوێنەی خۆمان پێمان خۆش بوایە. فێری چەندین کاری خراپیان کردم، تاکار گەیشتە مەی خواردنەوە و جگەرەکێشان.

باوکم ڕۆژێك لێم تووڕە بوو وتی بۆنی جگەرەت لێدێت، سوێندم بۆ خوارد جگەرەم نەکێشاوە، هەرچەندە ئەوکاتە جگەرەکێشێکی تەواو بووم، ئەوەی پێی دەوترێت شەرم لەنێوان من و ڕزگار و هاوڕێکانماندا نەما، ئەمە زیاتر وایلێکردم بەرەو کاری خراپتر بەرێت، تەنانەت شەوێك لەماڵێك دەهاتمەوە، توانای ڕۆیشتنم نەمابوو، بۆیە لەسەر شەقامەکە کەوتم و نەمتوانی هەڵبستمەوە، کاتژمێر ٣:٣٠ی شەو بوو ئەگەرچی شەوێکی سارد بوو، لەو کاتەیە پۆلیس بەشەقامەکاندا دەڕۆیشتن، کە منیان بینی یەکسەر هاتنە لام و لەگەڵ خۆیاندا بردیان بۆ مەرکەز و دەستیان کرد بەلێپرسینەوە لێم، کە زانیان توانای قسەکردنیشم نەماوە وازیان لێم هێنا تا ڕۆژبۆوە، بۆ بەیانی پرسیاریان لێکردم کە ئیش و کارم چییە؟

منیش بەوردی هەموو شتێکم بۆ باس کردن، دەموت بەڵکو کەسێك هەبێت یارمەتیم بدات و لەم کارە خراپانە ڕزگارم بکات. وتی تۆ ناتوانیت بڕۆیت تا باوکت نەهێنیت، چونکە تۆ خەواڵو بوویت کە گیراویت، دەبێت وەلی ئەمرت بێت ئینجا دەتوانین بەرت بدەین، منیش هەموو گیانم دەلەرزی چۆن بە باوکم بڵێم؟ چونکە درۆم لەگەڵدا کردبوو، پێم وتبوو دەچم بۆ ماڵی هاوڕێیەکم ڕاپۆرتمان هەیە لەوێ پێکەوە دەینووسین، ئێستا پێی بڵێم گیراوم دەبێت چیم پێ بڵێت؟ نەمدەزانی چارەیەك چۆن بدۆزمەوە؟ بەڵام دانم نا بەخۆمدا و تەلەفۆنم بۆ کرد.

هەرگیز ئەوەم بیرناچێتەوە چۆن لێم تووڕە بوو کە چی دەکەم لە سجن؟ هات بۆلام لەشەرما نەمدەتوانی تەنانەت سەریش بەرز بکەمەوە، زۆر پەشیمان بووم لەوەی چۆن خۆم و باوکیشم خستە ئەم حاڵەتە ناخۆشەوە، لەدوای وەرگرتنی کەفالەت بەریاندام، لەدواییدا داوای لێبووردنێکی زۆرم لەباوکم کرد تا لێمخۆش بێت و لەماڵەوەش باسی نەکات، چونکە توانای شەرمەزاربوونم نەبوو.

ئیتر لەو ڕۆژەوە هاوڕێیەتی ڕزگارم نەکردو تەنانەت لەلاشی باسم نەکرد ئەو شەوە چیم بەسەرهاتووە و چۆن گیراوم، هەرئەوەندەم پێ وت ئیتر لەمڕۆوە هاوڕێیەتی یەکتر ناکەین،چونکە ناتوانین سوود بەیەکتر بگەیەنین.

کە بیردەکەمەوە چۆن کەوتمە ئەو هەڵە گەورەیە لەژیانمدا، هەمیشە لەناخەوە خەفەتی پێ دەخۆم و تەواو وێرانی کردووم، ناتوانم بۆ چرکە ساتێکیش لەبیر خۆمی بەرمەوە.

ـــاتووی قوتابیەک لەناودەبات

ئایا جوانی رووخسار و بوونی سامان خۆشبەختی دروستدەکات؟

جوانی و دەوڵەمەندی زۆرجار بوونەتە بنەمایەکی سەرەکی بۆ هاوسەرگیریی، چونکە زۆرێك لەکچان ئاواتەخوازن کوڕان ئەم دوو خاڵەیان تێدا هەبێت، ئەگەر ئەو دوو داواکارییەیان بۆنەهێننەجێ، ئەوا بە نەخێر وەڵامیان دەدەنەوە. ئەو جۆرە کچانە پێیانوایە کە خۆشبەختی لەپارە و رووخساری جواندایە. لێرەوە دەکرێت بپرسین بۆچی کچان هەمیشە بەدوای کوڕێکدا دەگەڕێن کە یەکێك لەو دوو داواکارییەیان تێدابێت و گرنگی بەلایەنی رۆشنبیری نادەن؟ ئایا کوڕانیش بەهەمان شێوە بیردەکەنەوە؟ لەم ئانەدا تاچەند هەردوو رەگەز توانیویانە لەو هەڵبژاردنەیاندا خۆشبەختی دەستەبەربکەن؟ بۆ وەرگرتنی بۆچونی هەردوو رەگەز، لەسەر ئەم تەوەرە ئەم راپۆرتەمان سازکرد...

ناسك سەعید - سلێمانی

(گەشاو عباس) وەك قوتابیەکی زانکۆی گەشەپێدانی مرۆیی، جۆری بیرکردنەوەی کچانی نێو زانکۆمان بۆ بەیان بکات و لە پێوەند بەم باسەوە دەڵێت: لەناو زانکۆدا ئەوەی گرنگە لای کچان ئەوەیە دەبێت ئەو کوڕەی وەك(دۆستێك ـ کەپڵێك) هەڵیدەبژێرێت، لەرووخساردا جوان و سەرنجڕاکێش بێت و لەباری ئابووریشدا خاوەن ئابوورییەکی بەرز بێت، ئەمەش بۆ هەموو کەس رێناکەوێت، بەڵام کوڕانیش ئەوە بەهەند وەردەگرن کە کچان جوان و دیار بن، نموونەی ئەو کەسانە لەدوای هاوسەرگیریەکەدا دەرکەوتووە کە تاچەند لێکتێگەیشتن و خۆشەویستی لەنێوانیاندا هەیە و توانیویانە ببنە نموونەی خێزانی بەختەوەر.

لەبەرامبەر بۆچوونەکەی (گەشـاو) دا، **(کاردۆ عومەر)یـش وەك قوتابـی زانکـۆ، باس لـەوە دەکات کە:** لەزانکۆ و پەیمانگاکانـدا، کچـان زۆر گرنگی بەکوڕی جوان و بەتایبەت خاوەن سەروەت و سامان دەدەن، هەمیشە ئەو کوڕانە زیاتر لەلایـەن کچانەوە هاوڕێیەتـی دەکرێن، هەرچەندە کوڕانیش ئەوە دەزانن کە کچان لەبەر جوانی یاخود دەوڵەمەندییە خۆیان لێنزیك دەکەنەوە، گرنگی بەکوڕێك نادەن کە رۆشـنبیر یاخود زیـرەك بێت، بەڵام لەبەرئەوەی کچ زیاتر سەرنجڕاکێشـترە تا کوڕ، بۆیـە زۆرجار ئەو کوڕانەی کە جوانن بەهەمان شێوە بەدوای کچی جواندا دەگەڕێن و پەسەندیان دەکەن.

بۆچوونـەکان چ هی کچان بێ و چ کوڕانیش بێ لەمەڕ ئەم پرسـە جیاوازن، هەر بۆیـە (ژینۆ والـی) پێچەوانەی هـەردوو قوتابی (گەشـاو و کاردۆ) ئاماژە بۆ ئـەوە دەکات کە: مەرج نییە هەمـوو کچێـك گرنگـی بەجوانی و دەوڵەمەنـدی کوڕ بـدات، بەپێچەوانەوە هەندێك کـچ بیرکردنەوەیـان جیاوازە و خۆشەویستی و بوونی متمانە لەنێوانیاندا خاڵێکی جەوهەرییە و پشتی پێدەبەستن، لەسـەرەتای هاوسـەرگیریدا کچان وەك نەریتێك داوای ئاڵتون و ماڵی جیا دەکەن، بەلام هاوکات داوای ئەوەیان لێدەکەن کە دڵپیس و رەزیل نەبن، کەواتە ئەوە دەزانن کە خۆشـبەختی لەرووخسارو پارەدانییە و تەنانـەت بەشـێوەیەکی رەها ناتوانێت دروستشیان بکات.

دەڵێن کاسەی پڕ ئاشـتی ماڵە، ئەم پەندە **(شـۆخان عەبدوڵلا)بۆ پاڵپشـتی قسـەکانی خۆی دەیهێنێتەوە و پێیوایە:** ئـەو خێزانانـەی دەوڵەمەنـدن زیاتـر خۆشبەخترن لەخێزانە هەژارەکان، چونکە بەدەسـت نەبوونیەوە گیـرۆدە نەبوون و گرفتەکانـی ژیان نارەحەتیـان ناکات، بـەڵام خێزانە هـەژارەکان زۆرجار لەبەر گرفت و ناخۆشـییەکان بیـر لەژیانی خۆیان ناکەنەوە، تەنانەت بەویستی خۆیان خواردن ناخۆن و پۆشـاکی جوان ناکڕن، بۆیە کچانیش هەوڵ دەدەن شوو بەکوڕی دەوڵەمەند بکـەن، ئینجا ئەگەر جوانیش بێـت باشـترە. زۆرێك لەکچـی جوان دەبینین شووی بەکەسێك کردووە کە وەك خۆی نییـە و هاوکوفی ئەو نییە، بەڵام لەبەرئەوەی سـەروەت و سامانی هەیە، قبوڵی دەکات.

توێژەرانی کۆمەڵایەتی ئاماژە بۆئەوە دەکەن کە لەئێستادا لەهاوسەرگیریدا وەك مۆدێلێکـی لێهاتووە کە دەبێت لانی کەم کوڕان ماڵێکی باش و ئاڵتونێکی زۆر بۆ کچان بکەن، بەبێ ئەوەی هەسـت بەوە بکەن کە ئەگەر توانای دارایی باش نەبێت چۆن دەتوانێت لەدواییدا ژیانێکی ئاسوودە فەراهەم بکات، لەگەڵ ئەمانەشدا مەرج نییە هەموو کچێك بەوشێوەیە بێت، بەڵکو گرنگی بەلایەنی رۆشنبیری و ئاکاری کوڕەکـە دەدات و هەوڵـدەدات لەکاتی پێکەوەنانی خێزانەکەیانـدا هاوکارێکی باش بێت، چونکە تێـدەگات لەوەی کە لەدواییدا ئەوە خۆیانن تووشـی کێشەی دارایی دەبنەوە و ناتوانن بەئاسـوودەیی بژین.

ئـەم بیرکردنەوانـە لەکەسـێکەوە بۆ کەسـێکی دیکە دەگۆڕێت، ئەوەی کە گرنگـە ئاماژەی پێبکرێـت ئەوەیە کە لایەنی رەوشت و ئاسـتی رۆشنبیری و هۆشیاری بکرێتە پێوەر بۆ هاوسەرگیری، نەك لایەنی ماددە و رووخسـار، چونکە بەتێپەڕبوونی کات جوانی رووخسار بەرەو گۆڕان و شـێوان و تێکچوون دەچێت و پێدەچێت سـەروەت و سامانیش بەردەوام نەبێت، ئەوەی دەمێنێتەوە خۆشەویستی و راستگۆیی و جوانییەکانی دیکەی ژیانی نێوان ئـەو دوو کەسـەیە، بۆیە گرنگە بەبیرکردنەوەیەکەی دیکە لەم مەسـەلەیە بڕوانین و بیر لەداهاتوو بکەینەوە.

هەڵوەرینی گوڵێک لەناو گۆمێکی لیخندا..

(ع): کچێکــــی هەرزەکاری جوانبوو، باوکی فەرمانبەربوو لەیەکێـــك لە فەرمانگاکاندا و دایکیشی مامۆستابوو، لەخێزانێکی تابلێی ڕێکوپێـــك و باشـــدا دەژیا، کـــە تەمەنی گەیشـــتە نزیکەی چواردە ساڵ بەهۆی برادەرێکیەوە دوکاندارێکی فرۆشـــتنی ماکیـــژی ئافرەتانـــی ناســـی. لێرەوە چیرۆکەکـــە دەســـتپیدەکات. ئیتر با خۆی بەســـەرهاتەکەی باس بکات، (ع) بەمشێوەیە قسەی کرد و وتی:

سەرەتا وەك هەموو كچێكی سەرئەم زەمینە حەزو ئارەزووەكانم دەبزواو دەمویست وەك هەموو كچەكانی تری هاوتەمەنم لەگەڕەك و قوتابخانە ماكیاژو جلوبەرگی جوان لەبەر بكەم و تاموچێژی گەنجێتی ببینم.

رۆژێكیان كچێكی دراوسێمان كەباوكی نەمابوو زۆر هەژاریش بوون، دایكی زۆر هاوڕێی دایكم بوو، كچەكەش لەگەڵ دایكیدا دەهاتە ماڵمان زۆر خۆی لەمن نزیك دەكردەوە، هەرچەندە دراوسێكانی تر ئاگاداریان كردمەوە كەماڵی ئەوكچە ناوبانگی كۆمەڵایتیان باش نییە، بەڵام من بەزەیم بەو بە كچەكەدا دەهاتەوەو بەیەكەوە دەچووین بۆقوتابخانە. زۆرجار دەهات بەیەكەوە لەبەر دەرگا دادەنیشتین یان بەیەكەوە دەچووین بۆ پاركەكان و بازاڕ و كچەكەی هاوڕێم بەمنی وت دوكاندارێكی ماكیاژو جلوبەرگی ئافرەتان هەیە كە ناسیاومانە بابچین شتومەك لەو بكڕین. ئیتر هەندێكجار بەیەكەوە دەچووین بۆلای پیاوەكە، زۆر زمان شیرین و قسە خۆش بوو، تەمەنی نزیكەی (٢٠) ساڵ دەبوو لەگەڵ كچەكەی برادەرمدا قسەی خۆشیان دەكرد و ماكیاژ و جلوبەرگی بەهەرزان پێشكەش دەكرد و هەندێكجار باسی سێكسیان دەكرد و تەنانەت جارهەبوو پیاوەكە دەستبازی و ماچی كچەكەی دەكرد و كچەكە هیچ شەرمی نەدەكرد، كەئەم جۆرە شتانەیدەكرد. بەپێكەنینەوە دەگەڕاینەوە، بەمنی دەوت ژیان هەروایە و دەبێت من ئەو كارانە لەگەڵ ئەوپیاوەدا بكەم لەبەر ئەوەی كە ماكیاژو جلوبەرگم بەبەلاش پێشكەش دەكات. هانی منیشی دەدا بۆ ئەوشتانە و منیش تەمەنم هەرزەكار بوو زۆرریش لەتەلەفیزیۆندا و بەتایبەتی لەتەمسیلە دۆبلاژكراوەكاندا ئەو شتانەم دیبوو، حەزم دەكرد تامی بكەم، بەڵام خۆم رادەگرت. تا لەئەنجامدا رۆژێكیان كابرای دوكاندار كەوتە قسە لەگەڵمدا و قەناعەتی پێكردم كاری سێكسی لەگەڵدا بكەم بەرامبەر بەوەی كە ماكیاژی گرانبەهام پێشكەش بكات. سەرەتا رازی نەبووم، بەڵام دواتر لەبەر ئەوەی كە ماكیاژەكانی زۆر جوان بوون قەناعەتم پێكرا لەلایەن ئەو پیاوە تاوانبارە و كچەكەی دراوسێمان وەك شەیتان منیان خستە ناو كاری سێكسییەوە و رۆژانە لەگەڵ ئەو كچەدا دەڕۆیشتم بەناوی ئەوەی كە بۆماڵی ئەوان دەچم، بەڵام لەوێ خۆم دەگۆڕی و دەچووین بۆ بازاڕ بۆلای ئەو دوكاندارە، تا لەئەنجامدا گوڵی كچێنیم هەڵوەڕی و لەڕێگەی راست لامدا. رۆژانە لەبەرامبەر كاری سێكسی پارە و ماكیاژی دەدامێ و پیاوە تاوانبارەكە وێنەمی بەمۆبایل دەگرت و دەیوت ئەو وێنانە بەكەس پیشان نادەم تەنیا بۆ خۆشی خۆمان دەیگرم، بەڵام دواتر بیستم كەوێنەكەم بەبلوتۆس بڵاوكراوەتەوە. دوای ماوەیەك كابرای دوكاندار منی دەبرد بۆ لای چەندین پیاوی تر، هەرجارەو چەند برادەرێكی خۆی دەهێنا بۆ ئەوەی كاری سێكسیم لەگەڵدا بكەن. پاش ماوەیەك ماڵەوە بەم كارەمیان زانی، ویستیان رزگارم بكەن لەم كارە، بۆیە ماڵەكەمان بردە گەڕەكێكی تری شاری هەولێر. باوكم، من و دایكمی ناچاركرد كەپێوەندی لەگەڵ ئەوماڵەدا بپچڕێنین كە منیان تووشی ئەم كارە كردبوو. دوای ماوەی كەمتر لەساڵێك باوكم كۆچی دوایی كرد، باری ئابووریمان بەتەواوی شێوا، دایكیشم لەبری ئەوەی هاوكاریمان بكات، هانی دەدام بۆ ئەوەی پارە پەیدابكەم، چونكە براكانم لەمن بچووكتر بوون. كەوتە سەردانكردنی ماڵی ئەو كچەی كە پێشتر سەردانم كردبوو، تا لەئەنجامدا كەوتمەوە ناو كاری سێكسی، بەڵام ئەمجارەیان زۆر بەشێوەیەكی ترسناك، چونكە دایكیشم هانی دەدام بۆ ئەم كارە ناپەسەندە. ئیتر منیش بۆم دەركەوت كەتەواو ناوبانگم زڕاوەو بڕیارمدا كە لەگەڵ چەند كەسێكی تریشدا پێوەندی سێكسی ببەستم و ئەو پیاوانەی كە سەردانم دەكردن جۆراوجۆر بوون، لەوانە یەكێكیان دوكانی جلوبەرگی ئافرەتانی هەبوو لەناو بازاڕدا ئەوەی تریان چاككەرەوەی ئۆتۆمبێل بوو، واتە فیتەر بوو، یەكێكی تریان وێنەگر بوو. ئەمانە هەموو بەمن فێربوون و كاری رۆژانەی من بوو بەكاری سێكسی. بەتەواوی بوومە ئافرەتێكی لەشفرۆش رۆژانە پیاوان سەردانی ماڵەوەیان دەكردین، تا لەئەنجامدا لەلایەن پۆلیسەوە دەستگیر كراین. ئێستا من تاوانبارم، چونكە لەشفرۆشم هەردوو دنیام دۆڕاند و هیچ بوونێك لە ژیانمدا نییە، چونكە ئافرەتی لەشفرۆش زۆر لە كاڵایەكی بێنرخ كەمترە، لەبەر ئەوەی كاڵا تەنیا یەك كەس دەیكڕێت، بەڵام لەبەرامبەر پارەیەكی كەم دا هەموو پیاوێك دەتوانێت بمانبات و بمانكڕێت و وەك ئاژەڵێكی دڕندە مامەڵەمان لەگەڵدا بكات.

چۆن مامەڵە لەگەڵ ئەوانە بکەین کە لەنێو خێزاندا دوچاری دڵەڕاوکێ و وەسواسی هاتوون؟

وەسواسیی یان بەکوردییەکەی دڵەڕاوکێ وەك زۆربەی نەخۆشییە دەروونییەکانی تر چەندین گریمانەو لێکدانەوەی بۆ کراوە، هەندێك لە زاناکان لەسەر ئەو بڕوایەن وەسواسی لە رێگەی لاسایکردنەوە لە باوانەوە بۆ وەچەکانیان دەگوازرێتەوە، بەڵگەشیان ئەوەیە کە زۆربەی ئەندامانی ئەو جۆرە خێزانانە تووشی مەراق و وەسواسیی دەبن. زۆرجاریش هۆکاری بۆماوەیی رۆڵی دەبێ لە گواستنەوەی ئەم نەخۆشییە. هەندێکیش لە زانایانیش هۆکاری ئەم نەخۆشییەیان پابەندی پێکهاتەی دەروونی تاکەکان کردوون. بەهەرحاڵ، هۆکارەکان هەرچییەك بن، بوونی کەسانێکی وەها لەناو خێزاندا کێشەیەکی ئاڵۆزە بۆ ئەندامانی ئەو خێزانە. لەم رێپۆرتاژەدا هەوڵدەدەین ئەم کێشەیە بخەینە بەر باس...

سەرتا تریفە ئامانج تەمەنی ١٦ ساڵەو لەو بارەیەوە دەڵێت: کە منداڵ بووم دایکم ئەم گرفتەی هەبوو، تا کۆتایی نان خواردن چەندین جار لەسەر سفرە دەمانێرێتەوە بۆ دەست شۆرین، چونکە ناتوانێت دڵنیابێت لەوەی کە من و خوشك و براکانم دەستمان خاوێن بێت. لەگەڵ ئەوەش هەمیشە کێشەی هەیە لەگەڵ باوکم لەسەر پاك و خاوێنی. ئەگەر چی چەندە خەریکی ماڵ و خۆمان بین ئەو بەهیچ جۆرێك لێمان رازیی نابێت.

ئەم کێشەیەی دایکم زۆربەمانی بێزارکردووە، خوشکە گەورەکەشم هەمان کێشەی دایکمی هەیە زۆرجار پێیدەڵێین کەئەمە گرفتە هەوڵبدات لە خۆی بکاتەوە، بەڵام ناتوانێت و هەمیشە لە گوماندایە لەو شتانەی کە بەریدەکەوێت ئیتر هەرشتێك بێت.

گرنگیدانی زۆر بەتەندروستیی خود یەکێکی ترە لە نیشانەکانی وەسوەسیی. زور چوونە لای دکتۆر و زۆر هاوارکردن لە ئازار هەرچەندە هەوڵبدرێت و بەوەی بگەیەنیت کە ئازارەکە ئەوەندەش نییە، بەڵام ئەو دەیسەپێنێ بەسەر خۆیدا کە نەخۆشێکی زۆر بەئازارە.

ئاری ئەبوبەکر تەمەن ٢٣ ساڵە و ماوەی چەند مانگێکە نەشتەرگەریی کردووە. بەڵام هەستێکی زۆر ناخۆشیی تووش بووە و دەڵێت «لە دوایی نەشتەرگەریەکەمەوە وا هەست دەکەم، ئازارەکەم زیاد دەکات چەندین جار سەردانی دکتۆرم کردووە، بەڵام دڵنیایە لە باشی تەندروستیم. لەم ماوەیەدا چوومە لای دکتۆرێکی دەروونی ئەو پێووتم کە تووشی دەردی واسواسیی بووم و هیچ گرفتێکی ترم نییە. ماوەیەك باش دەبمەوە دواتر وام لێدێتەوە ناتوانم خۆم لەو گرفتە بهێنمە دەرەوە، بەتایبەت ئەو کاتانەی کە بیر لە نەشتەرگەرییەکە دەکەمەوە، چونکە پێش ئەوەی ئەو نەشتەرگەرییە بکەم زۆر دەترسام لە نەشتەرگەری، هەربۆیە تووشی گرفتی دەروونیش بومەوە، ئەگینا پێشتر باوەڕم بەوە نەبوو کە تووشی دڵەڕاوکێ و واسواسیی ببم.

هەندێکجار کارەساتە دڵ تەزێنەکانیش هۆکارێکن بۆ ئەوەی مرۆڤ تووشی واسواسیی بکەن لە رێگەگرتن و بە پاساوی روونەدانەوەی ئەو رووداوە، بۆیە دوای لەدەستدانی ئازیزێکیان هەمیشە لە کەسەکانی تر دەپرسنەوە، بەتایبەت دایکان و باوکان. لەو بارەیەوە مەریەم محەمەد کە پێشتر دوو منداڵی مردووە دەڵێت: لەدوای لەدەست دانی شەهێنی کچم و سەروەری کورم کە باکارەساتی ئۆتۆمبێل لە ناوچوون، ئیتر لەو ساوە تا ئێستا توانای ئۆقرە گرتنم نەماوە، بە رۆژ بەو حاڵەوە دەمێنمەوە تا شەوانە هەمووان دێنەوە ناو ماڵ. هەر جارێك کە لەدەرگا دەدرێت، وا هەست دەکەم هەواڵێکی ناخۆشم پێدەگات، بۆیە لە جێگەی خۆم رادەچنم و دەمودەست ئۆقرەم لەبەر دەبڕێت، ئاخر ئازارێکی هێندە بە سوێم چەشتووە نامەوێت جارێکی تر دووبارە بێتەوە. بۆیە هەمیشە داوا لە منداڵەکان دەکەم کە ئەوەندە نەچن بۆ شوێنی دوور کە دەشچن هەتا دێنەوە ئیتر من شێت دەبم سەد تەلەفۆن دەکەم، سەد پرسیارم لا دروست دەبێت. بەهۆی ئەم گرفتە دەروونییەوە منداڵەکان چەندین دکتۆریان پێکردووم ماوەیەك باش دەبم بەڵام دوای ماوەیەك دیسان واملێدێتەوە. تەواوی منداڵەکانم بێزار کردووە بەم گرفتەمەوە.

پسپۆرانی تەندروستی رێنمایی خێزانەکان دەکەن لەوەی زۆر بەباشیی ئاگایان لەباری دەروونی ئەو کەسانە بێت کە تووشی وەسواسیی بوونە و ئاگاداریان دەکەنەوە کە بەهیچ جۆرێك هەوڵنەدرێت گاڵتەیان پێبکرێت و دڵیان رابگیرێت و هیچ کات بەتەنیا بەجێیان نەهێڵن، چونکە تا بەتەنیا بن زیاتر فشاری دەروونی زیاتریان بۆ دێت. هەر لەو بارەیەوە پزیشکی شارەزا

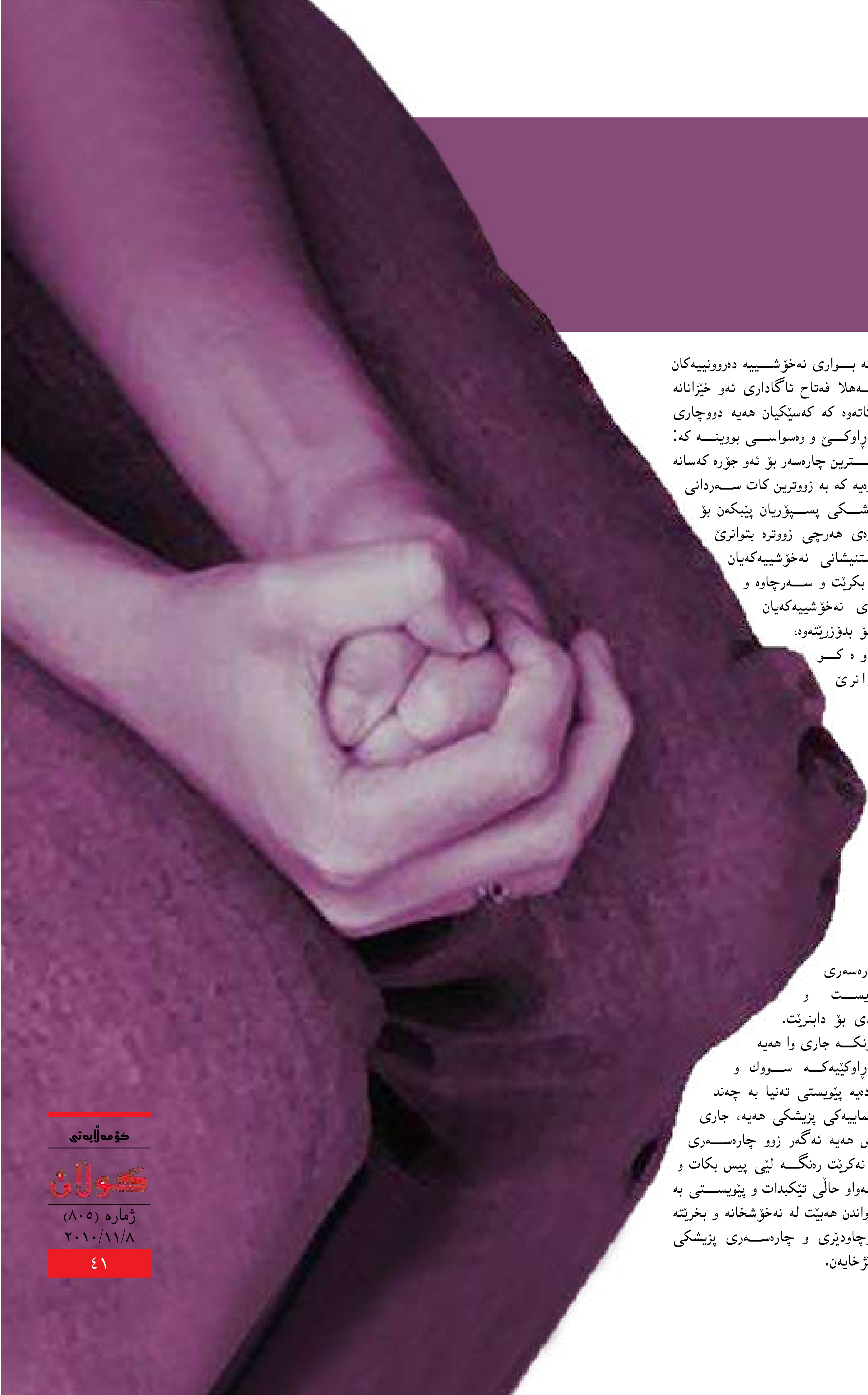

لــه بــواری نەخۆشــییە دەروونییەکان شــەهلا فەتاح ئاگاداری ئەو خێزانانە دەکاتەوە کە کەسێکیان هەیە دووچاری دڵەڕاوکــێ و وەسواســی بووینــە کە: باشــترین چارەسەر بۆ ئەو جۆرە کەسانە ئەوەیە کە بە زووترین کات ســەردانی پزیشــکی پســپۆریان پێبکەن بۆ ئەوەی هەرچی زووترە بتوانرێ دەستنیشانی نەخۆشییەکەیان بۆ بکرێت و ســەرچاوە و هۆی نەخۆشییەکەیان بــۆ بدۆزرێتەوە، تا و ە کــو بتوانرێ

چارەسەری پێویســت و وردی بۆ دابنرێت. چونکــە جاری وا هەیە دڵەڕاوکێیەکــە ســووك و سادەیە پێویستی تەنیا بە چەند ڕێنماییەکی پزیشکی هەیە، جاری واش هەیە ئەگەر زوو چارەســەری بۆ نەکرێت ڕەنگــە لێی پیس بکات و تــەواو حاڵی تێکبدات و پێویســتی بە خەواندن هەبێت لە نەخۆشخانە و بخرێتە ژێرچاودێری و چارەســەری پزیشکی درێژخایەن.

بوونی منداڵ تاچەند پێویستی بەراوێژ هەیە؟

کاتێك کچ و کوڕێك پێکەوە بڕیاری هاوسەرگیری دەدەن، هەریەکەیان لەلای خۆیەوە بڕیاری ئەوەش دەدات لەداهاتوودا چەند منداڵیان هەبێت و بەرنامەڕێژی بۆ پەروەردە و پێگەیاندنی دەکەن، بەڵام مەرج نییە لەلای هەردووکیان هەمان بیرکردنەوەو بۆچوون هەبێت، لەداهاتوودا دەبێت بڕیاری لەسەر بدەن. هەندێکجار ڕوودەدات لەسەر ئەو بڕیارەش ڕێك ناکەون و بۆچوونی یەکێکیان پەسەند نەکرێت، لێرەدا دەکرێت بپرسین ئەو هاوسەرەی کە ڕای لەسەر منداڵی زۆری نییە چۆن دەتوانێت بچێتە ژێر بۆچوونی هاوسەرەکەی دیکە و کاردانەوەی لەپەروەردە کردن و پێگەیاندنی منداڵەکانیدا چۆن دەبێت: بۆ ئەم تەوەرە بۆچوونی چەند کەسێك وەردەگرین کە لەسەرەتای هاوسەریدان یاخود بەو قۆناغەدا تێپەریون:

مامۆستا خالید عەبدوڵا: ڕۆژانە ئەوەندە لەگەڵ منداڵدا مامەڵە دەکەم وای لێکردووم نەتوانم وەك پێویست لەگەڵ منداڵەکانی خۆشمدا وەك هاوڕێ بم.

مامۆستا خالید عەبدوڵا، وەك مامۆستایەکی قۆناغی بنەڕەتی ئاماژە بۆ ئەوە دەکات: لەسەرەتای دامەزراندنم لە قوتابخانەدا وەك پیشەی مامۆستایەتی وای لێکردم کە منداڵم خۆش بوێت، بەڵام بەهۆی زیاتر ماندووبونم بەکارەکەمەوە ئارەزووەکەم پێچەوانەبووەوە، بۆیە لەژیانی خێزانیمدا لەگەڵ هاوسەرەکەم هەمان بڕیارماندا کە نابێت لەدوو منداڵ زیاترمان ببێت، لەبەرئەوەی هەم لەرووی پەروەردەکردن و دواتر لەرووی دارایی و پێگەیاندنەوە ئەرکێکی قورسە، ڕۆژانە ئەوەندە لەگەڵ منداڵدا مامەڵە دەکەم وای لێکردووم نەتوانم وەك پێویست لەگەڵ منداڵەکانی خۆشمدا وەك هاوڕێ بم.

بەهرە کەمال: هاوسەرەکەم دەزانێت هەموو ژیانی من لەگەڵ منداڵدایە، ئیتر چۆن ڕێگەم پێنادات بەحەزی خۆم منداڵم هەبێت.

بەپێچەوانەی بۆچوونەکەی مامۆستا خالیدەوە، بەهرە کەمال شارەزا لەبواری پەروەردەی منداڵ لەباخچەی ساوایان، لەم لایەنەوە دەڵێت: ماوەی ٢٣ ساڵە لەگەڵ منداڵدا دەژیم، ڕۆژانە هەوڵ دەدەم بەرنامەی تازە و شێوازی پەروەردەی نوێیان بۆ دابنێم، هاوکات هاوسەرەکەشم ئەوە دەزانێت هەموو ژیانی من لەگەڵ منداڵدایە، ئیتر چۆن ڕێگەم پێنادات بەحەزی خۆم منداڵمان هەبێت، هەرچەندە ماندووبوونێکی زیاتری دەوێت، بەڵام من دوای ئەوەی گفتوگۆم لەگەڵ مێردەکەمدا کرد زانی بەسرووشت منداڵم خۆش دەوێت و ڕێگرنەبووە لەسەر منداڵ زۆری لەماڵەکەمدا، ئەگەرچی هاوکاریشم نییە لەزۆربەی کاتدا، بەڵام من وەك پیشەکەم دەتوانم بەرنامە بۆ منداڵەکانم دابنێم.

ئەگەرچی ئەو کوڕو کچانەی لەسەرەتای ئەوەدان پێکەوە زەواج بکەن، چۆن دەتوانن ڕای یەکتر قبوڵ بکەن لەسەر ئەوەی لەداهاتوودا خاوەنی چەند منداڵ بن:

شۆخی جەلال: باسکردن لەسەر مەسەلەی بوون یان نەبوونی منداڵ لەقۆناغی دەستگیرانیدا قسەیەکی سەرەتایی و پێشوەختە.

شۆخی جەلال، دەڵێت: من ئێستا لەقۆناغی دەستگیرانیدام، مەسەلەی بوونی منداڵ یەکەم بابەتبوو کەووتوێژمان لەسەر کرد، چونکە لەکاتی ئێستا چەندین هۆکار هەیە بۆئەوەی ڕێگربن لەمنداڵ زۆری لەخێزانەکاندا، لەوانە گرفتی شوێنی نیشتەجێبوون و دارایی و چۆنییەتی بەخێوکردن و چەندان گرفتی دیکە، ئەمانە وای لێکردین هەردووکمان پێکەوە ئەو بڕیارە بدەین کە ئەگەر خوای گەورە پێی بەخشین نابێت لەدوو منداڵ زیاترمان هەبێت، بەڵام لەوانەیە ئەمە هەر قسەی سەرەتاییمان بێت و لەدواییدا بیگۆڕین، یان باشبوونی باری داراییمان وامان لێبکات خۆمان حەزمان لێیێ بێت یان دەوروبەر کاریگەریان بەسەرمانەوە هەبێت.

لەبەرامبەر ئەم بۆچوونەی شۆخیدا، لەوانەیە بۆچوونێکی دیکەش هەبێت ئەگەر لەکاتێکدا لەو خێزانەدا منداڵ هەربوونی نەبێت؟ لەم خێزانانەدا کاردانەوەی هەردوو هاوسەر چۆن دەبن لەسەر یەکتر؟

ئاراس مستەفا: ناتوانرێت پێش وەخت قسە لەسەر هیچ شتێك بکرێت تا دەرەنجامەکەی نەبینرێت

ئاراس مستەفا، چالاك لەبواری کۆمەڵگەی مەدەنی و مافی مرۆڤ، ئاماژە بۆ ئەوە دەکات: ناتوانرێت پێش وەخت قسە لەسەر هیچ شتێك بکرێت تا دەرەنجامەکەی نەبینرێت، چونکە خۆم نموونەیەك بووم لەو کەسانەی هەرگیز بیرم لەوە نەدەکردەوە خوای گەورە منداڵمان پێنەبەخشێت، لەبەر ئەوەی هەردووکمان منداڵمان زۆر خۆش دەوێت، تەنانەت بڕیاری ئەوەمان دابوو تا چەند توانای

بەخێوکردن و پەروەردەکردنێکی باشمان هەبێت، با منداڵمان ببێت، بەڵام لەئێستادا بەو جۆرە نییە. لەکاتی بوونی منداڵدا هەردووکیان دەبێت بچنە ژێر رکێفی پەروەردە و پێگەیاندنی ئەو منداڵەوە نەك یەکێکیان ببێتە قوربانی منداڵ و ئەوی تریان لەهەموو شتێك بێباك بێت.

توێژەرە کۆمەڵایەتییەکان، خوێندنەوە بۆ ئەو حاڵەتە دەکەن کە هەردوو هاوسەر تاچەند لەبەرژەوەندی منداڵەکانیان بیردەکەنەوە ئەگەر لەسەر بوونی منداڵ رێك بکەون، لەلایەکی ترەوە ئەگەر کۆك نەبوون و منداڵی تر هاتە بوون، چۆن بەرنامەی بۆ دادەنێن:

چنور بەکر: هەندێك خێزان جگەلەوەی لەسەر ژمارەی منداڵ گرفتیان هەیە لەسەر جیاوازی رەگەزیش هەمان گرفتیان هەیە

خاتوو (چنور بەکر) توێژەری کۆمەڵایەتی دەڵێت: لەخێزانی کۆمەڵگەی کوردیدا، پێش هاوسەرگیری خەمی نەبوونی منداڵ دەخۆن، پێیانوایە بەنەبوونی منداڵ خۆشبەختی بۆ خێزان دروست نابێت، لەبەرامبەر ئەوەشدا لەدوای هاوسەرگیری گرفتیان لەسەر زۆری منداڵە؟ لەهەردوو حاڵەتەکەدا دەکەوێتە سەرئاستی تێگەیشتنی ئەو دوو کەسە تاچەند دەتوانن لەو خێزانەدا ئاسودە دەبن

ئەگەر منداڵ بوونی هەبێت یان نەبێت. منداڵ وەك بەرهەمی ژیانی هاوسەرێتی سەیر دەکرێت، بەدەر لەوەی هەندێك خێزان جگەلەوەی لەسەر ژمارەی منداڵ گرفتیان هەیە لەسەر جیاوازی رەگەزیش هەمان گرفتیان هەیە.

منداڵ پێویستی بە ژینگەیەکی لەبار هەیە تا تاکێکی بەسوودی لێدەربچێت، پەروەردەکردن و پێگەیاندنی هەروا کارێکی ئاسان نییە. نابێت ئەگەر یەکێکیان رازی نەبوو لەسەر منداڵی زیاتر، ئیتر پشتگوێی بخات و ئەرکەکە بخاتە سەر شانی ئەوی تر، چونکە داهاتووی منداڵ، داهاتووی ئەو خێزانەیە.

کێشەکانی کچان لەت

قۆناغی هەرزەکاری بەقۆناغێکی تایبەتی دادەنرێت لەلای هەموو ئادەمیزادێك، چونکە لەڕووی بایلۆژیەوە کۆمەڵێك گۆڕانکاری زۆر بەسەر ژیانی تاکدا روودەدات کە کاریگەری دەبێت لەسەر بەرەوپێشچوونی کەسایەتی و کۆمەڵێك دەرئەنجامی دەروونی بەشێوەیەکی ناڕاستەوخۆ دروست دەبێت و لەبەر ئەمەش لەم قۆناغەدا زۆرترین کێشە لەژیانی تاکدا روودەدات، ئەوەی شایەنی وتەنە ئەرکی منە لەم راپۆرتەدا تیشك بخەمە سەر کێشەکانی ئافرەتان لە تەمەنی هەرزەکاریدا.

خاتوو هیڤار محێدین: ئەگەر کۆمەڵگە بەشێوەیەکی تەندروست مامەڵە لەگەڵ ئافرەتاندا لەقۆناغی هەرزەکاریدا بکات و رۆشنبری تەواویان بێبەخشێت، ئەوا هیچ جۆرە کێشەیەك دروست نابێت

خاتوو هیڤار محێدین وەك توێژەرێکی کۆمەڵایەتی: ئاماژەی بەوەدا کە نەبوونی رۆشنبیری گشتی هۆکارێکی سەرەکیە لە دروستبوونی کێشەکان لەتەمەنی هەرزەکاریدا، چونکە تەمەنی هەرزەکاری لەژیانی مرۆڤدا گرنگی خۆی هەیە، ئەگەربێت دایك و باوکەکان بەشێوەیەکی زۆر تەندروست مامەڵە لەگەڵ منداڵە کچەکانیاندا نەکەن، ئەوا گەلێك کێشەیان بۆ دروست دەبێت و کۆمەڵێك دەرئەنجامی سلبی لەدوای خۆی بەجێدەهیڵێت، ئەوەی گرنگە لێرەدا ئەوەیە کۆمەڵگە بەشێوەیەکی تەندروست مامەڵە لەگەڵ ئافرەتاندا لەم قۆناغەدابکات بۆئەوەی کە کێشە دروست نەبێت، واتە ئەگەر تاکەکان رۆشنبیری تەواویان هەبێت، ئەوا لەم قۆناغەدا هیچ جۆرە کێشەیەك دروست نابێت

لە وڵاتە پێشکەوتووەکانیشدا کچان لە قۆناغی هەرزەکاریدا تووشی کێشەدەبن، لەبەرئەوەی بەشێکی زۆری کێشەکان لەم قۆناغەدا پەیوەستە بەلایەنی بایلۆژیەوە، چونکە گۆڕانکاری لە لەشی مرۆڤدا روودەدات.

خاتوو مەهناز عەلی وەك مامۆستایەك: رای جیاوازی هەبوو بەوەی کەکێشەی کچان لەقۆناغی هەرزەکاریدا زیاتر پێوەندی بەخودی تاکەوە هەبێ، بەڵکو کۆمەڵگەو خێزان ناتوانن رێگربن لەهەموو کێشەکان، لەبەر ئەوەی لە وڵاتە پێشکەوتووەکانیشدا هەیە کە کۆمەڵگەو خێزانیان خاوەنی رۆشنبیریەکی بەهێزن، کەچی کچانیان لەم قۆناغەی تەمەندا تووشی گرفت دەبن، لەبەرئەوەی بەشێکی زۆری کێشەکان لەم قۆناغەدا پەیوەستە بەلایەنی بایلۆژییەوە، چونکە گۆڕانکاری لە لەشی مرۆڤدا روودەدات.

خاتوو نڤین عەلی زۆربەی ئەو کچانەی کەتووشی کێشە دەبن دانیشتووی گەڕەکە میللیە کانن و ناوچە

ـــــمەنی هەرزەکاریدا

هەژارنشینەکانن، چونکە خێزانەکانیان هیچ جۆرە رۆشنبیرییەکیان نییە

خاتوو نڤین عەلی: ئاماژەی بەوەدا مەرج نییە کچ لەقۆناغێکی دیاریکراوی تەمەندا تووشی کێشە ببێت، زۆربەی ئەو کچانەی کەتووشی کێشە دەبن دانیشتووی گەڕەکە میللیەکانن و ناوچە هەژارنشینەکانن، لەبەر ئەوەی کە هیچ جۆرە شارەزاییەکیان نییە لەبارەی رەوتی ژیانەوە لەخێزانەکانیاندا هەموو جۆرە شتێکیان لێ قەدەغەکراوە، کاتێك کە د ێنە نا و کۆمەڵگاوە تووشی کێشەو گیروگرفت دەبن، لەبەر ئەوە دەتوانم بڵێم نەبوونی رۆشنبیری خێزان هۆکاری سەرەکی درووستبوونی هەموو گیروگرفتەکانە.

خاتوو نیان عەبدولواحید هۆکاری سەرەکی کێشەکانی ئافرەتان دەگەڕێتەوە بۆ خراپ بەکارهێنانی ئامێرەکانی تەکنۆلۆژیا

خاتوو نیان عەبدولواحید وەك رابەری پەروەردەیی وای دەبینی کە: بەشێکی زۆری ئەوکچانەی کەتووشی کێشە دەبن زیاتر لەقۆناغی تەمەنی هەرزەکاریدان، بەڵام هەشیانە لەسەروو ئەوتەمەنەوەیە، بەڵام تووشی کێشەدەبێت، بەشێکی هەرەزۆری کچان کەتووشی گیروگرفت دەبن لەقۆناغی هەرزەکاریدا بەهۆی بەربڵاوی ئامێرەکانی تەکنۆلۆژیاوەیە، ناوبراو تەکنۆلۆژیای بە هۆکارێکی سەرەکی دروستبوونی کێشەکان تاوانبار دەکرد لەبەر ئەوەی کە لەناو زۆربەی کۆمەڵگەکانی رۆژهەڵاتداو کۆمەڵگەی ئێمە بەتایبەتی تائێستا نەتوانراوە سوود لەلایەنە ئیجابیەکانی تەکنۆلۆژیا ببینرێت و تەنیا بۆمەبەستی سلبی بەکاردەهێنرێت، رۆژانە سەدەها کچ وێنەیان لەناو ئامێرە تەکنۆلۆژیاکاندا بڵاودەکرێتەوە، واتە ئەوەندەی تەکنۆلۆژیا کێشەی بۆکچان دروستکردووە، ئەوەندە سوودی نەبووە، ئەوەتا رێژەیەکی زۆری ئەو کچانەی کە تووشی کاری هەڵە بوونە، لە ئەنجامی بوونی پێوەندی نادروستیان لەگەڵ کوڕان لەرێگەی مۆبایل یان ئینتەرنێتەوە بووە.

دابڕانی ژن ومێرد لەگەڵ یەکتری بەهۆی سەفەرکردنی دوورودرێژەوە

تاکەکانی کۆمەڵگە لەژیانیاندا هەوڵ ئەدەن ئایندەیەکی باش بۆ خۆیان و نەوەکانیان بەرجەستە بکەن، سەرجەم ئەو گرفت و ناخۆشیانەی دێتە ڕێگەیان وەلای دەنێن تا وەك کەسێکی سەرکەوتوو لەژیاندا ئەژمار بکرێن، ئەو بارودۆخەی بەسەر کۆمەڵگەی کوردیدا هات فاکتەرێك بوو بۆ کۆچکردنی زۆرێك لەگەنجان و خێزانی کورد، هەندێك جار کەسی یەکەمی خێزان (باوك) دەستپێشخەربووە لەم لایەنەدا و سەرجەم خێزانەکەی بەجێهێشتووە. کاتێك دوو هاوسەر یەکێکیان کۆچ بکات و ئەوی تریان لەچاوەڕوانیدا بێت، دەبێت لەرووی دەروونییەوە لەچ بارێکی ناجێگیریدا بێت؟ بیرکردنەوەی چۆن بێت تا بەیەك دەگەنەوە؟

لەم تەوەرەدا قسەدەکەین لەسەر دەرەنجامەکانی بەجێهێشتن و جیابوونەوەی دوو هاوسەر بەهۆی کۆچکردنەوە، پاش چاوەڕوانیەکی زۆر لەلایەن هاوسەرەکەی ترەوە دەبێت دەرەنجامەکانی چۆن بن:

شادی مەجید، یەکێکە لەو ئافرەتانەی بۆماوەی (٩)نۆ ساڵ لەچاوەڕوانی هاوسەرەکەیدایە، پاش گەڕانەوەی جارێکی تر بەجێی هێشتۆتەوە، شادی دەڵێت: ئەگەر بمزانیایە وەفای مێردەکەم بەو جۆرە دەبێت هەرگیز ڕێگەی ئەوەم پێنەئەدا بیر لەهەندەران بکاتەوە، چونکە دوای چاوەڕوانیەکی زۆر جارێکی تر بێباکانە سەفەری کردەوە و منی بەجێهێشت بەبێئەوەی هەست بکات من خێزانی ئەوم و ٩ نۆ ساڵە بەتەنیا ئەژیم. بێگومانم لەوەی خێزانێکی تری پێکهێناوە ئەگەرنا کەمێك لەبیری منیشدا دەبوو، بەدەرلەوەی ڕۆژانە لەلایەن تاکەکانی کۆمەڵگەوە گوێ بیستی چەندین قسەی ناخۆش دەبین.

لەبەرامبەر کۆچکردنی پیاوانیشدا، بەهەمان شێوە ژنیش سەفەر دەکات و بۆ چەند ساڵێك لەمێردەکەی دووردەکەوێتەوە، لەم بارەوە (دڵشاد حەمەصالح)ی مامۆستای ناوەندی دەڵێت: خێزانەکەم زۆری جەخت دەکرد هەموومان بڕۆین بۆ هاندەران و لەوێ بژین، منیش لەرووی داراییەوە ئەو توانایەم نەبوو، بۆیە پشتگوێم دەخست. بەلام ئەو توانی لەڕێگەی ماڵی باوکیەوە سەفەر بکات، ئێستا بۆ ماوەی (٣) سێ ساڵە ڕۆیشتووە، تائێستا هیچی بۆئێمە نەکردووە کە لەگەڵ خۆیدا بمانبات، من و دوو منالم هەر لەچاوەڕێی ئەوداین نازانین کەی دەگەڕێتەوە؟

لەکاتێکدا کوڕێك کە لەهاندەران دەگەڕێتەوە و دەچێتە داوای کچێك سەرەکیترین داوای کچەکە ئەوەیە کە زوو کارەکانی بۆ ڕاپەڕێنێت و لەگەڵ خۆیدا بیبات:

ماریا جەمال، کە قوتابی زانکۆی سلێمانی بووە، دەڵێت: کاتێك شووم بەکوڕێك کرد کە لەهاندەران دەژیا زۆر خۆشحاڵ بووم، ووتی واز لەخوێندن بێنە لەبەرئەوەی بەزوترین کات دەتبەم، جگەلەوەی بۆماوەی (٢) ساڵ چاوەڕێی دەکەم بەلام هەست دەکەم درۆم لەگەڵدا دەکات چونکە هەرجارەی بیانویەك دێنێتەوە. ئەم چاوەڕوانیە بێ متمانەیی دروست کردووە لەنێوان هاوسەرەکاندا، دەکەونە دوو حاڵەتەوە نازانن چاوەڕێکردنەکەیان چ دەرەنجامێکی دەبێت، بۆیە منیش لەچاوەڕێی ئەوەدام بزانم چارەنووس چیم بۆدەکات.

ئەو ژنانەی کە مێردەکانیان لەدەرەوەی وولاتن هەمیشە لەدڵەراوکێی ئەوەدان کە پێدەچێت هاوسەرەکانیان خێزانێکی دیکەیان پێك هێنابێت ئەگەرنا بۆ کەمتەرخەم و خەم ساردن لەئاستیاندا:

سنوور حەسەن، کە هەڵسوڕاوێکی ژنانە، دەڵێت: هاوسەرەکەم پێش ئەوەی سەفەر بکات کەسێکی میهرەبان ودڵسۆز بوو، بەلام لەگەڵ یەکەم هەنگاوی بۆ هاندەران ئەو میهرەبانیەی نەما، من و منالەکەمی بەجێهێشتووە کە ئەوکات تەمەنی منالەکەمان تەنیا ٢ دوو مانگ دەبوو ئێستا بۆماوەی ١١ ساڵە سەفەری کردووە، ئەوەی بیری لێنەکردۆتەوە بردنی ئێمە بێت، لەبەرئەوەی بەردەوام دەڵێت بەیەکجاری دێمەوە، کاتێك دەپرسم بۆ بەزووترین کات نایەیتەوە لەوەلامدا دەڵێت جاری کارم هەیە، دەڵێم ئێمەی ژنان دەبێت هەمیشە ببینە قوربانی خۆشیەکانی پیاوان.

توێژەرە کۆمەلایەتیەکان ئاماژە بۆ ئەوە دەکەن یەکێك لەخراپترین ئاکارەکانی خێزان، دوورکەوتنەوەی ژن و پیاوە بۆماوەیەکی درێژ، چونکە دەرەنجامی نێگەتیڤی لێدەکەوێتەوە، لەم لایەنەوە توێژەری کۆمەلایەتی (ئاری حەمەئەمین) دەڵێت: بەهۆی ئەو بارودۆخەی بەسەر کۆمەڵگەی کوردیدا هات و کرانەوەی کۆمەڵگە بەرووی جیهاندا چەندین دەرەنجامی خراپی بەدوای خۆیدا ڕاکێشا، یەکێك لەوانە جیابوونەوەی هاوسەرەکانە بۆماوەیەکی کاتی

ناسك سەعید

بەهۆی سەفەرکردنەوە. بژێوی ژیان وای کرد ئەم حاڵەتە دروست بێت بەڵام نابێت لەرووی دەروونیەوە یەکتر فەرامۆش بکەن، ئەو دوو تاکە کاتێك بڕیاری ئەوەیانداوە پێکەوە بژین دەبێت بڕیاری ئەوەش بدەن لەرووی دەروونیەوە ئاگایان لەیەکتر بێت. نەك یەکێکیان لەوپەری خۆشیدابێت و ئەوی تریان لە چاوەڕوانیدابێت.

بۆیە دەبینین کە زۆربەی جار ئەو خێزانانە تووشی جیابوونەوەی یەکجاری دەبن، هۆکاری سەرەکیش کەمتەرخەمی پیاوە لەملایەنەوە، لەبەرئەوەی کە دەچێتە ئەوروپا و ژیانی ئەوێ دەبینێت واهەست دەکات ئیتر ناتوانێت لەگەڵ ژن و خێزانەکەی خۆیدا جارێکی تر ژیان دەست پێبکاتەوە، ئەمەش خراپترین حاڵەتی بیرکردنەوەیە کە رۆژانە دەبیستین چەندین خێزان لەبەر ئەم هۆکارە جیابوونەتەوە.

کچان چۆن خۆیان بۆ رۆژی بووکێنی ئامادە دەکەن

کاتێك کـــچ دەگاتە تەمەنێکی دیاریکراو خەون بەشـــووکردن و پێکهێنانـــی خێزانەوە دەبینێـــت. رۆژانـــە کۆمەڵێك پرســـیاری لادروســـت دەبێت ئاخۆ ئەم کـــوڕەی دەبێتە هاوسەری کەسێکی چۆن بێت و هەروەها چ جۆرە جلێك و ئاهەنگێك بکات لەم رۆژەداو مانگی هەنگوینی لەکوێ بکات.......؟

ئا: رۆشنە عومەر

ئاڤان محەمەد تەمەنی ۲۲ســـاڵەو تاکو ئێســـتا ژیانی هاوسەری پێك نەهێناوە بەم جۆرە باس لـــەم رۆژەدەکات و دەڵێـــت «حەزدەکەم ئەو کەســـەی دەبێت بەهاوســـەرم کەسێك بێت باری ژیانی لـــەڕووی لایەنی ماددی بـــاش بێت بـــۆ ئەوەی بـــۆ رۆژی بووکێنی بتوانێت جوانترین ئاهەنگم بۆبکات. کەلوپەلی گرانبەهام بۆ بکرێت و هەروەها بتوانێت مانگی هەنگوینی ببمبات بۆدەرەوە.

دواتر هاوژین مستەفا تەمەنی ۱۹ ســـاڵەو لەئێســـتاوە بیر لەو رۆژی بووکێنـــی دەکاتـــەوە بۆئـــەوەی بتوانێت جوانترین بـــووك دەربچێ لەم رۆژەدا لەم بارەیەوە وتی «تائێستا ژیانـــی هاوســـەریم پێك نەهێناوە، بەڵام لەئێستاوە بیر لـــەو رۆژە دەکەمەوە کەچ جـــۆرە بووکێك بم، حەزدەکـــەم بۆئەم رۆژە جلـــی بووکێنیەکەم خەڵك سەرســـام بکات، هەروەها لەم رۆژە زۆر گرنگـــی

بەمکیاج و ئێکسسوارات دەدەم، چونکە بووک بەم شتانە جوان دەردەچێت.

لارین عەلی تەمەنی تەمەنی ٢٥ساڵەو مامۆستایە لەیەکێك لەقوتابخانەکانی شاری هەولێر و تازە دەستنیشان کراوە و وتی: بۆماوەی دوو مانگە دەستنیشان کراوم، تاکو ئێستا ئاهەنگی گواستەوەم نەکردووە و خۆم ئامادەدەکەم بۆم ئەم رۆژە، من و هاوسەرەکەم بەردەوام گفتوگۆدەکەین بۆئەوەی چ رۆژێك دەستنیشان بکەین، چونکە رێکەوتەکە لای من زۆرگرنگە.

هاوژینیش هەمان رای لارینی هەیەو دەڵێت «حەزدەکەم رۆژی ئاهەنگی بووك گواستنەوەکەم لە رێکەوتی «١١/١١»بێت بۆئەوەی ببێت بەرۆژێکی مێژوویی.

ئێستا زۆرێك لەکچان حەز ناکەن لە رۆژی بووکێنی زێڕ ببپۆشن، حەزدەکەن وەکو وڵاتی ئەوروپا بووکێکیی سادە و جوان بن و تەنیا ئێکسسواراتێکی ناسك بپۆشن، لەم بارەیەوە.»نیان ئەحمەد» تەمەن ١٨ساڵە کە لە وڵاتی سوید دادەنیشێ دەڵێت «حەزدەکەم ئەم رۆژە بووکێکی زۆر سادەبم و ئاهەنگێکی بچووك بکەم، چونکە لە وڵاتانی ئەورووپی بووك گواستنەوە زۆر بەسادەیی دەکرێت، منیش حەزدەکەم وەکو ئەوان ئاهەنگەکەم بکەم.

دواتر «ناسکە عومەر» تەمەن ٢٣ساڵە کچی ماڵەوەیە و هەمان رای «نیان»ی هەیەو دەڵێت «حەز لەو دابونەریتەی ئێستا ناکەم کەئێستا خەڵك بەکاری دێنێن. بۆ رۆژی بووك گواستنەوە حەزدەکەم زۆر بەسادەیی ئەم ئاهەنگە بکەم. لەگەڵ ئەوەش رەنگی جلی بووکینیم جیا لە رەنگی سپی، رەش بێت. بە هیچ شێوەیەك ئاڵتون و خشڵ بەکار ناهێنم.

بەهرە عەلی قوتابی زانکۆیە و تەمەن ٢٠ساڵە پێیوایە ئەم رۆژە جیایە لەرۆژەکانی تر، چونکە کچ لەژیانی یەکجار شوودەکات، دەربارەی ئەم رۆژەش دەڵێت بۆیە حەزدەکەم ئاهەنگەکەم و مارەییەکەم زۆر خۆش بێت و لەخۆشترین هۆڵ و هەروەها جوانترین کراسی بووکێنی بپۆشم، هیواداریشم ئەو کەسەی دەبێت بەهاوسەرم، رێگرنەبێت لەحەزەکانم.

لەلای زۆرێك لەکچان پێیانوایە لەم رۆژە پێشکەشکردنی دیاری لەلایەن هاوسەرەکەیانەوە مانای سۆزو خۆشەویستی دەبەخشێت.

لەم بارەیەوە «بەهرە» دەڵێت: لەم رۆژەدا حەزدەکەم ئەم چەپکە گوڵەی لەدەستم هەڵیدەگرم دیاری بێت لەلایەن هاوسەرکەمەوە، چونکە ئەم گوڵە لای من مانای خۆشەویستی دەدات. هەروەها دەڵێت «چاوەڕێی ئەم رۆژەدەکەم، بەڵام بەمەرجێك ئەو کەسەی دەبێتە هاوسەرم خۆشی بوێم، چونکە ئەوکات دەتوانێت هەموو حەزو ئارەزوەکانم جێبەجێ بکات.

لانە تەمەن ٢٥ساڵەو فەرمانبەرە لەیەکێك لەدامودەزگا حکومیەکان و دەڵێت «تائێستا ژیانی هاوسەریم پێك نەهێناوە، بەڵام لەئێستا بیرم لەم رۆژە کردۆتەوە. چونکە ئەمە خەونی هەموو کچێکە، حەزەکەم لەم رۆژە بووکێکی سادەو ناسك بم، حەز لەمکیاج و زێڕ ناکەم، هەروەها رۆژانە لەتیڤیەکانەوە سەیری مودێلاتی جلی بووکێنی دەکەم.

«لارین»یش ئاماژە بەوە دەکات رۆژانە سەیری مۆدێلاتی جلی بووکێنی دەکات بۆئەوەی کراسێکی جوان بۆئەم رۆژە هەڵبژێرێت، هەروەك دەڵێت حەزدەکەم لەم رۆژە مکیاژێکی ناسك و جوان بکەم و بەنیازم لەم رۆژە دیاریەکی جوان لەپێش چاوی خەڵك پێشکەش بەهاوسەرەکەم بکەم.

بەرپرسی فایلی کۆمەڵایەتی: کامەران جەلال.. بۆبابەت و سەرنجەکانت پەیوەندی بکە :
Mobile: 07504944607
Email: komelayeti@gulan-media.com

چارەنووسی ئەو کۆرپە ساوایەی لەبەردەرگای ماڵی (ئاسۆ) دا فڕێ درابوو...

مرۆڤ هەندێجار بە ڕێکەوت (بەڵام چ ڕێکەوتێکی جەرگبڕ) ڕووبەڕووی بارودۆخێکی پڕ دژوار دەبێتەوە بێئەوەی بۆخۆی دەستی لە دروستکردنی ئەو بارودۆخەدا هەبێ. ڕەنگە زۆربەمان لە دۆزینەوەی منداڵێکی (ناشەرعی) ی دایك و باوك نەزانراودا خەم و خەفەت دامانگرێ و ئەسەف بۆ منداڵکە و بێکەسێتییەکەی بکێشین، بەڵام وەختایەك ئەو منداڵە گەورە دەبێت زۆربەمان بەزەحمەت بوونی ئەو منداڵەمان پێ هەزم دەکرێت. بێئاگا لەوەی کە لەو هەڵوێستەماندا دووجاران هەڵە دەکەین، یەکێکیان چ جەور و ستەمێك لەو منداڵە باوان نەزانراوە دەکەین. ئەویدیشیان خۆمان دەخەینە ناو بارودۆخێك کە تیایدا حوکم بەسەر چارەنووسی مرۆڤێکی بچکۆڵەی کەساس و بێدەسەڵات دەدەین و هەر لەخۆوە دەیبوغزێنین، بێئەوەی تەنانەت ئەو مافەشمان هەبێت. لە ڕاستیدا حوکمی ئێمە و کۆمەڵگەش بێبنەما و زاڵمانەن. هەر وەك ئەوەی بەسەر (سروە)دا هات، کە قەدەر ئەوی وەك منداڵێکی دایك و باوك نەزانراو هێنایە دنیا و ئاخیریەکەشی هەر بێ دایك و باوك، بێکەس و بێنەوای هێشتەوە...

دەنگێکی کز و باریکەلەی منداڵێکی ساوای هاتە بەرگوێ. جار جاریش وەك نوزە نوز دەهاتە بەرگوێ؛ ساتێك بە واق وڕماوییەوە هەستی خۆی ڕاگرت و سەیری تەنیشتەکانی خۆی کرد هیچ شتێکی سەرنجڕاکێشی نەکەوتە بەرچاو. سەیرە ئەدی ئەو دەنگە چبوو(لە دڵی خۆیدا وتی)، بەڵام دیسان لەپڕ نووزەیەکی ناسکۆڵەی دیکەی کەوتەوە بەرگوێ و هاتە سەر ئەو باوەڕەی کە بەڕاستی شتێکی گوێ لێبوو. کە سەری بۆ بەر پێی خۆی خوار کردەوە، ئای خودایە ئەوە چییە (بەدەنگێکی تۆزێك گڕ و حەپەساویەوە ئەوەی وت) و چاوەکانی ئەبڵەق بوون، بەینێك تێیڕاما؛ چ ببینێ، منداڵێکی سپیلکەی جوان و خڕپن ڕوومەتەکانی بەهۆی

دۆزینەوەی منداڵێکی باوان نەزانراو (ناشەرعی)

بەرەبەیانێکی زوو بوو کە (ئاسۆ) هەر وەك ڕۆژانی دیکەی ئاسا لەخەو ڕابوو، بێئەوەی بەرچاییەکەی بخوات جلوبەرگی خۆی لەبەر کرد و هاتە دەرەوە. وەلێ هەر کە هێندەی بستێك دەرگای کردەوە و نەکردەوە،

بای سارد و سەرماوە سوور سوور هەڵگەڕابوون. (ئاسۆ) دەتوت شتێکی ئەنتیکە و سەیر و سەمەرەی دیتۆتەوە هەر دیقەتی ئەو منداڵەی دەدا کە لەناو قۆنداغێکی سپی توند شەتەك درابوو، هەر نقەنقی بوو دەبزواو ئۆقرەشی نەدەگرت. دیار بوو توندیان بە قۆنداغەکە پێچابوو، چونکە بە بزووتنەکەی بە تەواوەتی دیار بوو کە توند بوو. بەڵام پێشدەچوو لە سەرمان و لە برسانیش زۆر تاقەتی نووزە و گریانی نەمابووبێ، چونکە دەمێك دەگریا و دەمێکیش کڕ دەبۆوە. بڕێ جاریش سەدای دەنگەکەی خۆشئاواز و ناسکۆڵانە دەبوو، وەك ئەوەی لەخۆشی دیتنی دایکی پێبکەنێ. (ئاسۆ) کە دیمەنی منداڵەکەی بینی، بەبێ ویستی خۆی، خۆی خوار کردەوە و لەسەر چۆکان دانیشت و دەستی بۆ منداڵەکە درێژ کرد و بە هێواشی هەڵیگرت وەك ئەوەی زۆر بە وریایی و ئاگاییەوە شتێکی زۆر ناسك هەڵگرێتەوە و هێند پەرۆشانە بەرزی بکاتەوە نەکا لە دەستی بەربێتەوە؛ منداڵەکەی ئەوها میهرەبانانە دە ئامێزی نا. لەگەڵ هەڵگرتنەوەشی وەك غەریزەیەکی باوکانە خزاندییە بن باغەڵی خۆی و لەو کزە بایە ساردەی کە تازە بەو بەیانییە هەڵیکردبوو، پاراستی. (ئاسۆ) هەر لەخۆیەوە بزەیەکی باوکانەی هاتبووە سەر لێوی، دووبارە چاوێکی بە منداڵەکە و بەژن و باڵا خنجیلانەکەی دا خشاندەوە و بەو پەڕی سۆز و جگەرسۆزییەوە ماچێکی نەرمی پڕ بەدڵی خۆی لە ڕوومەتە سڕبووەکانی کرد و بە پرتاو کشایەوە دواوە و بردییە ژوورەوە. (ئاسۆ) بێئاگا لەوەی لەو لاوە لە سووچی کۆڵانەکەی ئەوسەرەوە ئافرەتێك بە عەباکەیەوە بەو سەرمایە، دوور بە دووری زۆر بەوردی و بە خەم و پەژارەیەکی گەورەوە تەماشای ئەو دیمەنەی دەکرد، کە بۆ ئەو چەند جەرگبڕ بوو. کە کابرا منداڵەکەی بردە ژوورەوە، تاوێك وەستا و هەناسەیەکی ئارامی هەڵکێشا و پاڵی بە دیوارەکەی پشتییەوە نا و ریزە فرمێسکێکی گەرم وەك کانیاو بە چاوەکانیدا هاتنە خوارەوە و ڕۆیشت و لە چاو تروکانێکدا بزر بوو.

منداڵێك کە دیاری خودایە

(شیرین)ی ژنی (ئاسۆ) تازە لەخەو هەڵسا بوو خەریکی هەڵگرتنەوەی نوێن و دۆشەکەکان بوو کاتێك (ئاسۆ)ی بینی منداڵێکی لە ناو قۆنداغێك پێچراوی بە دەستەوەیە و دێتە ژوورەوە؛ بە چاوی ئەبڵەق و سەرسوڕمانەوە لێی پرسی: (ئاسۆ) ئەو منداڵە چییە لە باوەشتە؟ (ئاسۆ) بزەیەکی کرد و تەماشایەکی منداڵەکەی کردەوە و هەر ئەوەندەی وت: دیارییەکی خودایە بۆ ئێمە.

(شیرین و ئاسۆ) چوار ساڵ بوو ژیانی هاوسەریتییان پێکەوە نا بوو، بەڵام لە نیعمەتی منداڵبوون بێبەش ببوون. لە ڕاستیدا منداڵیان هەر نەدەبوو. هۆیەکەشی بە قسەی پزیشکان لە (شیرین) بوو. دیتنەوەی ئەم منداڵە ئەگەر (شیرین) ڕێکەوتی خۆش بوو، بەڵام بۆ (ئاسۆ)ی هاوسەری خۆشتر بوو. چونکە هیچ نەبێ تۆزێك خەمی نەبوونی منداڵ لە دڵی (شیرین) دەڕەوێنێتەوە، بۆیە هەر ئەو دەمە هەردووکیان لە دڵی خۆیاندا بڕیاریاندا کە وەك جگەرگۆشەی خۆیان لە ئامێزی بگرن و بە خێوی بکەن. ئیتر لە دوای وەڵامەکەی (ئاسۆ)، (شیرین) دەستی درێژ کرد و داوای لە هاوسەرەکەی کرد کە منداڵەکەی پێبدات؛ (ئاسۆ) هێندەی دیکە دڵی خۆش بوو، زۆر بە میهرەبانییەوە منداڵەکەی بۆ درێژ کرد و خستییە باوەشییەوە. (شیرین) دوو پەنجەی دەستی بە نەرمی وەك ئەوەی کە پەمۆ بن لە ڕوومەتە خڕپنە سوورەوەبووەکانی خشاند وەك پێیبڵێ: هێی کۆرپەکەم چیدی نە سەرمات دەبێ و نەبرسیشت دەبێ؛ بۆیە ئیتر نابێ چیدی نقەنقی بکەی ها. کۆرپەکەش لەگەڵ لێخشاندی پەنجەکانی ڕوومەتی خۆی بۆ لای پەنجەکان سووڕاند. (شیرین) بە (ئاسۆ)ی مێردی وت: بەستەزمانە زۆری برسییە تا زووە بڕۆ مەمەیەکی شیر و قووتووە شیرێکی نیدۆی کەم چەوری بۆ بکڕە و وەك برووسکە بگەڕێوە. (ئاسۆ) لە خۆشیان بێئەوەی وەڵامی بداتەوە وەك برووسکە دەرپەڕی و هێندەی پێنەچوو بە خۆو بە کەرەستەکان گەڕایەوە. (شیرین) لەچاو تروکانێکدا شیرێکی شلەتێنی بۆ گرتەوە و مەمکەکەی خستە ناو دەمی و منداڵەکەش لە چاوتروکانێدا نیوەی شیرەکەی خوارد و پاشان ئەوەندەی کە مابۆوەش بە کاوەخۆی خوارد و ئەوجا کەوتە ناو خەوێکی شیرینی قوو.

گەورە بوونی منداڵەکە

خۆشی ئەو منداڵە ئەوەی لەبیر هەر یەك لە (شیرین و ئاسۆ) بردبۆوە کە ئەو منداڵەی بڕیاریاندا بوو بیکەنە منداڵی خۆیان منداڵێکی بێ دایك و باوك بوو. هەر وایان دەزانی کە هی خۆیانە. منداڵەکە کە کچ بوو ڕۆژ بە ڕۆژ لە ئامێزی ئەو ژن و مێردە بەوەفا و میهرەبانە گەورە دەبوو. ئەوانە مان ڕۆژ کە دیتبوویانەوە ناویان نابوو (ڕۆژین). ساڵان هات و ڕۆی (ڕۆژین) وردە وردە گەورە دەبوو تا تەواوێك هەراش بوو گەیشتە تەمەنی دوانزە ساڵان. ئەم سیانە بەوپەڕی ئارامی و ئاسوودەییەوە ژیانیان دەبردە سەر. بەداخەوە قەدەر وابوو (شیرین) بەرووداوی ئۆتۆمبیل کۆچی دوایی بکات (ڕۆژین) و (ئاسۆ) بەتەنیا مانەوە. جا بەهۆی فشاری خەڵك و ناچاری و و پێویستی (ئاسۆ) ناچار بوو ژنێکی تر بێنێ. بەڵام دوای ماوەیەك لە گواستنەوەی ژنەکەی (ئاسۆ) تووشی دەرد و بەڵای خۆی هاتبوو. چونکە ژن چ ژن هەر بەڵایەك بوو بۆ خۆی. ژنێکی تا بڵێ نەزان و کەللە ڕەق بوو. هەر لەیەکەم ڕۆژەوە بەربەرەکانێی ئەو کچە بەستەزمانەی دەکرد. مامەڵەی خراپ، جنێودانی بەردەوام، کارپێکردنی هەمیشە و تاقەت پڕوکێن. ژیانی (ڕۆژین) کە لە سایەی (شیرین) دایکی بەسەری بردبوو، بەبەراورد بە ژیانی ئێستای لە سایەی ئەو ژنەوە، بەهەشتێك بوو بۆ خۆی. بە هاتنی ئەو ژنە قین لە دڵە ئەو بەهەشتەی لێکرابوە دۆزەخێکی بێئامان. چوار ساڵی ڕەبەق لەگەڵ ئەو ژنە دڵڕەقە ژیانێکی کۆڵەمەرگی بەسەربرد. هەموو ڕۆژێك بە منداڵە زۆڵەکە بانگی دەکرد. ئەم ناونانە ببووە وێردی سەر زاری ئەو ژنە. تاوەکو ڕۆژێکیان (ئاسۆ) چیتر بەرگەی ئەو هەموو سووکایەتییەی ئەو ژنەی بەو کچە ناگرێ و دارکارییەکی باشی ژنە دەکات و وشەی منداڵە زۆڵەکەشی پێ تەرك دەکات. ئیتر ڕێکەوت وا دەکات چەند جارێك ناسیارێکی ماڵی خەزوورانی ژنەکەی پێشتری (واتە شیرین)، بە هۆی کارێکەوە هاتوچۆیان بکەن، ئەوانیش کوڕێکی گەنجیان لەگەڵدا دەبێت. (ڕۆژین) و ئەم گەنجە وردە وردە سەرنجی یەکتر دەدەن. پاش دڵیان دەچێتە سەر یەکتر و حەز لەیەك دەکەن. پاش چەند مانگێك لەو یەکدی خۆشویستنە، ئێوارەیەکی ڕۆژی پێنجشەمە ماڵی باوکی ئەو کوڕە کە ناوی (جەودەت) بوو بۆ خوازبێنی کردنی (ڕۆژین) دەبنە میوانی ماڵی (ئاسۆ). دوای کردنەوەی باسەکە قسمەت وا دەبێ کە هەردوولا ڕێکبکەون و کچە وکوڕەش بەیەك ڕازی دەبن و هەموو شتێك بە خۆشی بەرەزامەندی هەردوولا کۆتایی دێت. دوای ڕۆیشتنی میوانەکان (ئاسۆ) بانگی ژنەکەی دەکات و بەروون و ئاشکرا پێیدەڵێ و ئاگاداری دەکاتەوە کە نەکا بە هیچ شێوەیەك ئەو ڕازە بدرکێنێ کە دایك و باوکی (ڕۆژین) نەزانراوە و نەڵێت کە (ئاسۆ و شیرین) ئەو کچەیان هەڵگرتۆتەوە. هەر چۆنێك بێت دوای مانگێك (جەودەت) تەدارەکی زەماوەند ئامادە دەکات و ناوی خوای لێدێنێ و (ڕۆژین) دەگوازێتەوە.

(ڕۆژین) تەڵاق دەدرێت

نزیکەی ساڵێك (ڕۆژین) لە ماڵە مێردی دەبێت و ژیانێکی و ئارام خۆش و بێکێشە دەبەنە سەر. بەڵام نیوەڕۆیەکی درەنگ وەخت (جەودەت) بەپرشتاو و بەرەنگی پەڕیو و تووڕەییەکی لەڕادەبەدەرەوە دێتەوە ماڵەوە و یەکسەر خۆ بە ژووردا دەکات و بە (ڕۆژین) دەڵێ : پێمبڵێ کێ دایك وباوکی تۆیە؟ ئایا ڕاستە (ئاسۆ) باوکی ڕاستەقینەی تۆ نییە؟

لێرەدا تا نزیکەی کاتژمێرێك و نیو (جەودەت) دەکەوێتە لێپرسینەوەی (ڕۆژین). دواجار دەگاتە بنج و بنەوانی مەسەلەکە و تێدەگات کە چ قەوماوە. ئیدی ئەویش بڕیاری خۆی دەدات و ڕێك ((ڕۆژین) تەڵاق دەدات و ڕادەستی ماڵی (ئاسۆ)ی باوکی دەکاتەوە. کە (ئاسۆ) دێتەوە دەبینێ (ڕۆژین) لەسەر دەم کەوتووە و هۆڕ هۆڕ دەگریێ. هەر ئەوەندە بە (ئاسۆ)ی باوکی دەڵێ: خودایە چ دەبوو ئەگەر تۆ باوکی ڕاستەقینەم بای. خودا دەزانێ ئەگەر هەر کەسێکی تر بێت بڵێ من باوکی تۆم تفێکی موستەحەقی لە نێوچەوانی دەکەم، چونکە باوکی ڕاستەقینەی من ناوی (ئاسۆ)یە و بەس.

لەناو زانكۆكاندا پۆشینی جلوبەرگ ململانێ و رای جیاواز دروست دەكات

زانكۆ وەك هەموو شوێن و جێگەیەك لەئەنجامی تێكەڵاوبوونی بیر و هزرە جیاوازەكان بێبەش نییە لە ململان فیكری و هزرییەكان، وامنیش لەم راپۆرتەدا لەزاری قوتابیانی زانكۆ خۆیانەوە ئەو كێشەو گیروگرفتانەو هۆكارو كارو دەرەنجامەكانیان بەشێوەیەكی وردو میكانیزمێكی هزریانە شیدەكەینەوە:

تا: دیار سالار

بەناز عەبدولڵا: هەندێكجار ئەوەندە تیروتوانجیان لێداوەو ئازاریان داوە لەرووی دەروونیەوە وبێزاریان كردووە، ناچار بووە بڕواتە ماڵەوەو جلوبەرگەكانی بگۆڕێت.

خاتوو بەناز عەبدولڵا رەحمان كە قوتابی كۆلیژی ئەدەبیاتە ئاماژەی بەوەدا: كە زۆرجاربووە لەلایەن قوتابیەكانی هاوپۆلیەوە رەخنەی لێگیراوەلەبەرئەوەی كەگوایە بەبڕوای ئەوان جلەكانی رووتن ناگونجێن لەگەل داب ونەریتە كۆمەڵایەتیەكاندا و نابێت ئەم جۆرە جلانە لەبەر بكات، بەڵكو دەبێت جلوبەرگی درێژ لەبەر بكات و حیجاب ببپۆ شێت، تەنانەت هەندێكجار ئەوەندە تیروتوانجیان لێداوەو ئازاریان داوە لەرووی دەروونیەوە و بێزاریان كردووە و ناچار بووە بڕواتە ماڵەوەو جلوبەرگەكانی بگۆڕێت و جلێك لەبەر بكات كەبەدڵی هاوپۆلەكانی بێت. ناوبراو وای دەبینی نەبوونی رۆشنبیری كەسێتی هۆكارێكی سەرەكیە بۆهەموو كێشەكان، چونكە نابێت كەس ئەو دەستەڵاتە بدات بەخۆی و هەموو ژیانی هاوپۆلەكەی سنووردار بكات بەئارەزووی خۆی جۆری جلوبەرگ پۆشینی بۆ دابنێت.

خاتوو بەیان ئەسعەد: برادەر هەبووە ماوەی هەفتەك یان مانگێك قسەی لەگەڵم نەكردووە، چونكە جلەكانم مۆدێرن بووە

خاتوو بەیان ئەسعەد قوتابی كۆلیژی كارگێڕی و ئابووری :وای دەبینی هەموو كێشەكان كەئەمڕۆ كۆمەڵگەیان هەراسانكردووە، دەرئەنجامی دابونەریتە كۆمەڵایەتیەكانن، تاكەكان بەشێوەیەكی راستەوخۆ دەیانگوێزنەوە بۆ زانكۆ، لەبەر ئەوەی تاكەكانی ناو كۆمەڵگەی ئێمە سەرجەمیان دیلی دابونەریتەكانن، هەموو كێشەكانیش هەڵقوڵاوی ئەو دابونەریتە كۆمەڵایەتیانەن، زۆرجار لەناو زانكۆ برادەرم هەبووە ماوەی هەفتەیەك یان مانگێك قسەی لەگەڵم نەكردووە، چونكە

جلەکانم مۆدیرن بووە و بەڕای ئەو نابێت کچێك جلەکەی مۆدێرن بێت و دەبێت هەموان جلەکانیان جلی گونجاو بە داب ونەریت بێ بێت، وەك ئەوەی هەندێك لەو کەسانە دەیانەوێت.

خاتوو نیان عەبدولواحید: ئەو جلانەی کە ئێمە لەبەری دەکەین جلێکی ڕەسمی ڕۆژانەیە لەهەموو جیهاندا بەکاردێت و زۆر ئاساییە کە هەموو کەسێك لەبەریبکات، بەڵام تاکەکانی کۆمەڵگە بەچاوێکی نامۆ تەماشایان دەکەن

خاتوو نیان عەبدولواحید کە قوتابی زانکۆیە ئاماژەی بەوەدا: کە زۆربەی ئەوکچانەی کە بیروباوەڕی ئازادیان هەیە لەناو زانکۆدا جلوبەرگی مۆدیرن لەبەر دەکەن ڕۆژانە لەناو زانکۆدا تووشی کێشە دەبن، چونکە بەشێکی زۆری قوتابیانی زانکۆ کەسانی کولتوورین و مرۆڤی خێڵەکین و دژایەتی کچە قوتابیە نوێخوازەکانی ناو کۆلیژ دەکەن و بەوە تاوانباریان دەکەن کە گوایە ئەم کچانە جلوبەرگەکانیان ناگونجێت لەگەڵ نەریتی کۆمەڵایەتیدا کە لەکاتێکدا ئەو کچانە هەمووی جلەکانیان مۆدێرنە و جلی ڕەسمی ڕۆژانەیەو زۆر ئاساییە کە هەموو کەسێك لەبەری بکات، بەڵام تاکەکانی کۆمەڵگە بەچاوێکی نامۆ تەماشایان دەکەن، چونکە تاکەکانی ناو ئەم کۆمەڵگەیە دژایەتیان دەکەن و بەئاشکرا دەیانەوێت ئەو کچانە ناوبانگیان بزڕێت.

خاتوو ئارەزوو ئەحمەد: چەندین جار بیستوویەتی کە قسەی بۆهەڵبەستراوەو تاوانبارکراوە، چونکە جلوبەرگی ئەم زۆر رووتن ناگونجێن لەگەڵ دابونەریتە کۆمەڵایەتیەکان و کولتووری کۆمەڵگەی ئێمەدا..

خاتوو ئارەزوو ئەحمەد: ئاماژەی بەوەدا کە ئەو ناوبانگی زڕێنراوە و قسەی زۆری لەسەر کراوەو تەنانەت بوختانیشی لەلایەن هەندێك لە هاوپۆلەکانیەوە پێکراوە، لەبەر ئەوەی کەجلوبەرگی مۆدیرن لەبەر دەکات، چەندینجار بیستوویەتی کە قسەی بۆهەڵبەستراوەو تاوانبارکراوە، چونکە جلوبەرگی ئەم رووتن ناگونجێن لەگەڵ دابونەریتە کۆمەڵایەتیەکان و کولتووری کۆمەڵگەی ئێمەدا، ناوبراو ئاماژەی بەوەدا کەتەنیا تاوانی ئەو ئەوەیە کەئەو جلانەی کەلەبەری دەکات جلوبەرگی زۆر ئاساین لەهەموو جیهاندا قوتابیانی زانکۆ و خەڵکانی ڕۆشنبیر لەبەری دەکەن و لە هیچ پارچەیەکی دنیادا کەس لەبەر جلوبەرگەکانی سزا نەدراوە تەنیا لای ئێمە نەبێت کەمرۆڤ لەبەر جلوبەرگی بوختانی پێبکرێت و لە ڕووی دەروونیەوە ئازاربدرێت.

خاتوو هیرۆ حەمید: زۆر لەو کچانە گلەیی لە کۆمەڵگە دەکەن بەوەی کە ڕۆژانە تووشی کێشە دەبن خۆیان بەرپرسن، چونکە جلوبەرگی ڕووت و بێمانا لەبەر دەکەن و خۆیان بەشێوازێکی ناشیاو دەڕازێننەوە کە ناگونجێت لەگەڵ داب ونەریتی ئێمەدا

خاتوو هیرۆ حەمید: ڕای پێچەوانەی هەبوو بەوەی دەبێت کاتێك کەسێك جلێك لەبەر دەکات پێویستە ڕێزی دەوروبەرەکەی بگرێت و خۆشی وەها لێنەکات کە لەوانی تر جیاواز بێت، واتا نابێت ئەو جلە ببێتە هۆیەك بۆ سەرنجڕاکێشانی دەوروبەر، بەڵکو دەبێت جلوبەرگ و هەڵسووکەوتمان بگونجێت لەگەڵ واقیعی کۆمەڵگەدا، نابێت هێڵی سوور ببەزێنین، چونکە ئێمە کەسانی ڕۆژهەڵاتین و کۆمەڵگایەکیشمان هەیە زۆر پابەندە بەدابونەریتەکان، لەبەر ئەوە نابێت جلەکانمان وەهابێت کێشەمان بۆدروست بکات.

خاتوو سەوسەن عبدولواحید وەك قوتابیەکی کۆلیژی پەروەردە وای دەبینی:
یەکێك لەگەورەترین گرفت لەبەردەم ئەواندا ئەوەیە کە کچان ناتوانن لەناو کۆلێژدا بەئازادی جلوبەرگ لەبەر بکەن لەبەر ئەوەی کە هەندێك قوتابی بەتایبەتی ئەوانەی کەئاراستەی ئاینیان توندڕەوانەیە و پابەندن بە دابونەریتی کۆنەخواز زۆرجار هەراسانیان دەکەن و داوایان لێدەکەن کە جلوبەرگی درێژ لەبەر بکەن و حیجاب بپۆشن، ناوبراو ئاماژەی بەوەدا ئەو کەسانە ئازادن خۆیان چۆن بژین، بەڵام نابێت دەستەڵاتێك بدەن بەخۆیان کە ئازادی کەسانی تر پیشێل بکەن و لەرووی دەروونیەوە ئازاریان بدەن، هەندێك جار بووە کە قوتابیانی پۆلەکەی قسەیان لەگەڵ نەکردووە، چونکە ئەم نەبۆتە باڵاپۆش(محجبە) وەك کچەکانی تر و جلوبەرگی مۆدێرنی لەبەر کردووە.

ئاماژەی بەوەدا کە ئەمڕۆ لەناو قوتابیاندا و بەگشتی و قوتابیانی کچدا بەتایبەتی چینێك هەن کەزۆر پابەندن بە دابونەریتە کۆمەڵایەتیەکان و زۆریان باڵاپۆشن (معبەبەن) دەیانەوێت هەموو هاوپۆلەکانیان وەك خۆیان بن، کەئەمەش تاڕادەیەك ئازادی کچەکانی تر پێشێل دەکات، چونکە نابێت و ناکرێت تۆ ئازادی کەسی بەرامبەرت پێشێل بکەیت و دەست بخەیتە ناو ئەو شتانەی کەتایبەتن بە ئارەزووی خودی یان سەربەستییەکانی کەسی، چونکە هەموو کەسێك ئازادە چ جۆرە جلوبەرگێك لەبەر دەکات، ئەوکەسە ئازادە خۆی حیجاب بکات یان دەتوانێت نیقابیش ببەستێت و بۆئەوەی کەس نەیبینێت، بەڵام نابێت زۆر لە هاوپۆلەکانی بکات، هەرچەندە ئەگەر لەرووی دەروونییەوە تەماشابکەین ئەو کەسانە تاڕاددەیەك ڕەنگە ئارەزووی خۆسەپاندنیان تیادا دروست بووە، چونکە لەخێزانێکدا گەورەبوونە کەهەموو شتەکان بەسەریاندا سەپێنراوە.